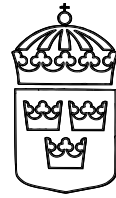

Regeringens skrivelse

2012/13:114

Strategisk exportkontroll 2012 – krigsmateriel
och produkter med dubbla användningsområden

Skr.
2012/13:114

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 21 mars 2013

Fredrik Reinfeldt

Ewa Björling
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den svenska exportkontrollpolitiken i fråga om krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden under år 2012. Skrivelsen innehåller också en redovisning av exporten av krigsmateriel under år 2012. Dessutom beskrivs samarbetet inom EU och i andra internationella föra i frågor som rör strategisk exportkontroll av såväl krigsmateriel som produkter med dubbla användningsområden.

Innehållsförteckning

1	Regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll	3
2	Krigsmateriel	5
2.1	Bakgrund och regelverk	5
2.2	Exportens roll ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv.....	8
2.3	Samarbetet inom EU om exportkontroll av krigsmateriel.....	10
2.4	Internationellt samarbete om exportkontroll av krigsmateriel.....	14
3	Produkter med dubbla användningsområden	17
3.1	Bakgrund och regelverk	17
3.2	Samarbete inom de multilaterala exportkontrollregimerna	20
3.3	Samarbetet inom EU om produkter med dubbla användningsområden.....	23
3.4	FN:s säkerhetsråds resolution 1540 och Proliferation Security Initiative (PSI).....	25
4	Ansvariga myndigheter	25
4.1	Inspektionen för strategiska produkter	25
4.2	Strålsäkerhetsmyndigheten.....	28
5	Statistik och begrepp.....	31
Bilaga 1	Export av krigsmateriel.....	34
Bilaga 2	Export av produkter med dubbla användningsområden.....	55
Bilaga 3	Regelverk i urval.....	70
Bilaga 4	Förklaringar	76
Bilaga 5	Förkortningar	78
Bilaga 6	Vägledning till andra källor	80
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 mars 2013	81

1 Regeringens skrivelse om strategisk exportkontroll

Skr. 2012/13:114

I denna skrivelse redovisar regeringen sin politik avseende den strategiska exportkontrollen under år 2012 – dvs. exportkontrollen av *krigsmateriel* och *produkter med dubbla användningsområden*. Kontrollen av export av krigsmateriel är nödvändig för att uppfylla både våra nationella målsättningar och våra internationella åtaganden, genom att säkerställa att de produkter som förs ut ur Sverige går till för oss acceptabla mottagarländer enligt fastställda riktlinjer. Krigsmateriel får endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Tillståndsprövningen sker i enlighet med både de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport och kriterierna i EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport.

De multilaterala avtalen och instrumenten om nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen är viktiga uttryck för statsamfundets arbete med att förhindra spridning och okontrollerad handel med produkter med dubbla användningsområden (PDA) som kan användas för framställning av massförstörelsevapen, ett arbete vars målsättningar Sverige fullt ut delar. Det krävs dock att avtalen kompletteras med en strikt och effektiv nationell exportkontroll för att de uppställda målen ska uppnås. Exportkontrollen är därför ett centralt instrument som möjliggör för enskilda stater att uppfylla sina internationella åtaganden på icke-spridningsområdet.

Detta är tjugooåttonde gången som regeringen i en skrivelse till riksdagen redogör för sin exportkontrollpolitik. Den första skrivelsen överlämnades år 1985. Sverige var då ett av de första länderna i Europa som på ett öppet sätt började redovisa det gångna årets aktiviteter på exportkontrollområdet. Syftet har hela tiden varit att bidra med underlag till en bredare diskussion om frågor relaterade till exportkontroll av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

Genom åren har mycket hänt när det gäller skrivelsens innehåll och utformning. Förr utgjorde skrivelsen en kortfattad sammanställning av svensk krigsmaterielexport och de bifogade tabellerna gav en översiktlig bild av aktuell statistik utan några längre förklaringar. I dag är den en relativt omfattande redogörelse för svensk exportkontrollpolitik i sin helhet. Fler statistiska uppgifter kan lämnas tack vare bättre informationsbehandlingssystem och en öppnare politik. Regeringen eftersträvar kontinuerligt ökad öppenhet på exportkontrollområdet.

Skrivelsen omfattar tre huvudområden och ett statistikavsnitt. Det första huvudområdet är en redogörelse för svensk exportkontroll av krigsmateriel (avsnitt 2). Det andra handlar om svensk exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden (avsnitt 3). Det tredje redogör för ansvariga myndigheter på området (avsnitt 4). Därefter följer ett avsnitt där bl.a. statistik över svensk krigsmaterielexport och export av produkter med dubbla användningsområden redovisas. På regeringens begäran lämnar Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) ett underlag till skrivelsen. ISP:s egen

Skr. 2012/13:114 s.k. trendbilaga utgår ur årets skrivelse, men motsvarande information finns tillgänglig i ISP:s publikation ”Verksamhet 2012”.

Viktigare händelser under året

Under år 2012 påbörjades översynen av rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/GUSP om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel (i enlighet med ståndpunktens artikel 15).

De svenska bestämmelser i krigsmateriellagstiftningen som införlivar Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG (ICT-direktivet, Intra-Community Transfer Directive) om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen trädde i kraft den 30 juni 2012. Genom de ändrade bestämmelserna i krigsmateriellagstiftningen blev EU:s militära lista ny tillämplig kontrollförteckning över vad som utgör krigsmateriel och tekniskt bistånd i svensk rätt.

Förhandlingarna om ett internationellt vapenhandelsavtal, Arms Trade Treaty (ATT), kulminerade under juli 2012, men på grund av tidsbrist kunde dessa inte slutföras. Avslutande förhandlingar kommer att hållas i mars 2013.

Regeringen tillsatte under år 2012 en parlamentarisk kommitté där samtliga riksdagspartier är representerade. Kommittén har i uppdrag att återkomma till regeringen med förslag till ny krigsmateriellagstiftning bl.a. i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska länder.

Under år 2012 uppdaterades bilaga I till EU:s rådsförordning 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Bilaga I listar de produkter som medlemsstaterna i exportkontrollregimerna bedömt som känsliga ur ett icke-spridningsperspektiv. Även bilaga II ändrades under året, då fem nya generella exportlicenser infördes.

I de multilaterala exportkontrollregimerna fortsatte under året översynen av kontrollistorna. Även medlemskapsfrågor och s.k. outreach-aktiviteter diskuterades.

Sammanfattning av det statistiska underlaget

Redovisningen av den svenska krigsmaterielexporten under år 2012 görs i bilaga till denna skrivelse. Statistik visas även från de senaste åren, eftersom enstaka försäljningar och leveranser av större system kan orsaka kraftiga svängningar i den årliga statistiken. Uppgifterna i skrivelsen baseras på lagstadgad årlig rapportering från de krigsmateriel-exporterande företagen och myndigheter för år 2012 som sammanställts av ISP.

Totalt mottog 61 länder leveranser av svensk krigsmateriel under år 2012. Av dessa mottog 7 länder uteslutande jakt- och sportskytteammunition.

Värdet av de faktiska exportleveranserna av krigsmateriel under år 2012 var ca 9,8 miljarder kronor. Den totala exporten har därmed minskat med ca 30 procent jämfört med 2011 (ca 13,9 miljarder kronor).

Största enskilda mottagarländer för svensk krigsmateriel år 2012 var Indien (1,4 miljarder kronor), följt av Saudiarabien (922 miljoner kronor), Frankrike (899 miljoner kronor), Pakistan (615 miljoner kronor) och Thailand (600 miljoner kronor). Exporten till Indien dominerades av följdleveranser till tidigare exporterad armémateriel, framför allt ammunition men även kompletterande beställningar på reservdelar samt komponenter. När det gäller Pakistan och Saudiarabien utgjordes exporten till stor del av fortsatta leveranser av Erieye-systemet. Beträffande Thailand bestod större delen av exporten av fortsatta leveranser av tidigare levererade system (JAS 39 Gripen, Rb 15 samt Erieye). När det gäller traditionella samarbetsländer kan konstateras att även exporten till Frankrike, Finland, Kanada, samt Storbritannien varit omfattande. Exporten till Sydafrika, där slutleveranser av JAS 39 Gripen nu genomförts, har minskat.

Värdet av de beviljade utförseltillstånden år 2012 uppgick till 7,9 miljarder kronor, vilket är en minskning med ca 27 procent jämfört med år 2011 (ca 10,9 miljarder kronor).

I statistikredovisningen återfinns också beskrivning av den svenska exporten av produkter med dubbla användningsområden (PDA).

2 Krigsmateriel

2.1 Bakgrund och regelverk

Kontrollen vid export av krigsmateriel är nödvändig för att säkerställa att de produkter som förs ut ur Sverige går till för oss acceptabla mottagarländer. Krigsmateriel får endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Tillståndsprövningen ska ske i enlighet med de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport, liksom kriterierna i EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport.

Kontrollen enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel omfattar tillverkning, tillhandahållande och utförsel av krigsmateriel liksom vissa avtal om tillverkningsrätt m.m. avseende sådan materiel. Enligt samma lag krävs även tillstånd för att bedriva militärt inriktad utbildning. Lagen gäller dels materiel som är utformad för militärt bruk och som enligt regeringens föreskrifter utgör krigsmateriel, dels tekniskt stöd avseende krigsmateriel som enligt regeringens föreskrifter utgör tekniskt bistånd.

Sverige har av utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska skäl valt att i viss utsträckning tillåta export av krigsmateriel.

Det svenska exportkontrollregelverket består av lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel samt av regeringens riktlinjer för krigsmaterielexport vilka har godkänts av riksdagen. Därutöver ska även EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport tillämpas vid den nationella tillståndsprövningen. ISP har som fristående myndighet till uppgift att pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket.

Parlamentarisk kommitté för översyn av exportkontroll av krigsmateriel

I utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU3 tillkännagav riksdagen som sin mening att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater.

Den 1 juni 2012 fattade regeringen beslut om en parlamentarisk kommitté för översyn av exportkontrollen av krigsmateriel. Kommittén, som består av representanter från samtliga åtta riksdagspartier, har i uppgift att utreda den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel och ramarna kring den. Det huvudsakliga syftet med utredningen är att lämna förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater (dir. 2012:50).

Utgångspunkten utgörs av de förutsättningar som gäller för den svenska utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiken samt Sveriges internationella åtaganden bland annat på exportkontrollområdet och mänskliga rättighetsområdet.

Hans Wallmark, riksdagsledamot och ledamot av försvarsutskottet och försvarsberedningen samt sedan november 2012 ordförande i utrikesutskottet, har utsetts till ordförande.

Kommittén ska bland annat:

- utreda den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel och ramarna kring den,
- föreslå de överväganden som lämpligen bör göras för att fastställa om ett land är en icke-demokrati och som bör ligga till grund för den tillståndsprövning som görs när det gäller utförsel av krigsmateriel ur Sverige, samt analysera hur dessa överväganden kan genomföras i den svenska exportkontrollen av krigsmateriel,
- utreda på vilket sätt en skärpning ska göras av exportkontrollen av krigsmateriel, gentemot icke-demokratier,
- pröva vad som i framtiden bör betraktas som följdleveranser och vilka regler som bör gälla för dessa, mot bakgrund av utredningens övergripande syfte,
- undersöka och kartlägga exportkontrollsystem i andra samarbetsländer såsom de nordiska länderna, Nederländerna, Tyskland, Storbritannien och USA, och då särskilt deras exportkontroll av krigsmateriel gentemot icke-demokratiska länder samt
- utreda konsekvenserna om exportkontrollen avseende krigsmateriel skärps gentemot icke-demokratiska stater, t.ex. påverkan på Sveriges bredare bilaterala relationer.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2014.

Sveriges politik för global utveckling, PGU (prop. 2002/03:122 Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling), ger regeringens samtliga politikområden uppdraget, att inom ramen för egna områdesspecifika målsättningar, formulera och genomföra politik på ett sätt som tar hänsyn till effekter på utvecklingsländer och stärker det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling.

Riksdagens utrikesutskott har i sina betänkanden om svensk exportkontroll under de senaste åren tagit upp frågan om samstämmighet mellan olika politikområden och PGU:s mål om en rättvis och hållbar global utveckling (bet. 2007/08:UU7, bet. 2008/09:UU14 och bet. 2009/10:UU12).

I regeringens skrivelse om PGU år 2012 (skr. 2011/12:167) tas potentiella mål/intressekonflikter upp mellan svenskt exportfrämjande och PGU. Exportkontrollen av svensk krigsmateriel lämnas som exempel. Den av regeringen tillsatta parlamentariska kommittén som ska utreda ramarna kring den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel kommer bl.a. att redovisa hur PGU inom detta område omvandlats i praxis och förändringar över tid. Regeringens strävan är att effekter av den svenska krigsmaterielexporten som är negativa för ansträngningarna att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling ska undvikas, vilket bl.a. uttrycks i regeringens skrivelse om PGU år 2008 (skr. 2007/08:89). Vissa aspekter avseende PGU vägs in i de bedömningar som görs vad gäller svensk krigsmaterielexport, exempelvis genom tillämpningen av EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport, vars åttonde kriterium lyfter fram mottagarländers tekniska och ekonomiska förmåga samt behovet av att beakta huruvida den hållbara utvecklingen riskerar att allvarligt hindras. Till den gemensamma ståndpunkten hör även en användarguide som mer i detalj anger hur ståndpunktens kriterium bör tillämpas. Regeringen arbetar för att den svenska försvarsmaterielexporten ska ta hänsyn till PGU:s mål om rättvis och hållbar global utveckling.

Korruptionsbekämpning inom internationell handel med vapen

Regeringen tar starkt avstånd från varje form av korruption i internationella affärstransaktioner. Såväl givande som tagande av muta är sedan länge straffbelagt i svensk lagstiftning. Vid den reform av mutbrottslagstiftningen som trädde i kraft den 1 juli 2012, infördes dessutom en bestämmelse som straffbelägger vårdslös finansiering av mutbrott. Bestämmelsen tar sikte på t.ex. fall där ett moderbolag i Sverige av oaktsamhet skapar förutsättningar för mutbrott som begås inom ramen för ett dotterbolags verksamhet utomlands. Sverige arbetar aktivt i olika internationella fora för att konventioner som förbjuder givande av muta i internationella affärstransaktioner tillämpas på ett effektivt sätt. Det gäller bl.a. OECD:s konvention om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförhållanden från år 1997 och FN:s konvention mot korruption från år 2005.

Regeringen uppmanar företag att följa principerna i FN:s Global Compact som handlar om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och

Skr. 2012/13:114 antikorrupktion och att tillämpa OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Regeringen välkomnar att initiativ tagits av tillverkare av krigsmateriel först på europeisk basis genom den europeiska branschorganisationen AeroSpace and Defense Industries Association of Europe (ASD) och sedan gemensamt med dess amerikanska motsvarighet för att utveckla och tillämpa en internationell uppförandekod inklusive nolltolerans mot korrupktion (Global Principles of Business Ethics for the Aerospace and Defence Industry). Den största svenska branschorganisationen, Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF), som organiserar mer än 95 % av företagen inom försvarsindustrin i Sverige, ställer också krav på undertecknande och efterlevnad av Code of Conduct on Business Ethics som förutsättning för medlemskap i branschorganisationen.

2.2 Exportens roll ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv

Grunden för svensk försvarsindustris utveckling till sin nuvarande storlek och kompetens lades redan under det kalla kriget. Sveriges neutralitetspolitik, som den utformades efter andra världskriget, krävde en stark försvarsmakt vilket i sin tur krävde en stark nationell försvarsindustri. Ambitionen var maximalt oberoende av utländska leverantörer. Försvarsindustrin blev en viktig del av den svenska säkerhetspolitiken. I takt med att civil-militär samverkan ökar och nya teknologier görs tillgängliga för militära applikationer ansluter sig såväl it-företag som företag med high-tech-orientering inom andra områden till försvarsindustrisektorn.

Sveriges säkerhet byggs solidariskt tillsammans med andra och stärks genom förtroendeskapande åtgärder, genom gemensam krishantering samt genom aktiva och trovärdiga bidrag till nordisk, europeisk och global säkerhet. Sådan samverkan sker med såväl civila som militära medel. De nya säkerhets- och försvarspolitiska realiteterna innebär även behov av samverkan på materielförsörjningsområdet. Den tidigare önskan att vara självförsörjande när det gäller materiel till det svenska försvaret har ersatts av det växande behovet av samarbete med likasinnade stater och grannar. Det är i många fall viktigare att Sverige har materiel som är interoperabel med våra partnerländers materiel och att den är tekniskt mogen, funktionssäker och tillgänglig än att den har högsta tekniska prestanda. Styrande för anskaffning av materiel är de principer som anges i propositionen *Ett användbart försvar* (prop. 2008/09:140).

Det ligger i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att värna om ett långsiktigt och kontinuerligt samarbete med traditionella samarbetsländer. Detta ömsesidiga samarbete, bygger på såväl export som import av krigsmateriel.

Bland de utrikes- och säkerhetspolitiska intressena finns Sveriges möjligheter att bidra till internationell fred och säkerhet genom effektiv medverkan i internationell fredsfrämjande verksamhet, där en generell

teknisk systemlikhet med våra främsta samarbetspartners ökar den operativa effekten.

Materieförsörjningen, såväl i Sverige som i andra länder, bygger numera bland annat på avtalsförpliktelser och gemensamma beroenden. De samarbetande länderna är ömsesidigt beroende av leveranser av komponenter, delsystem och färdiga system, liksom produkter som är tillverkade i respektive land. En internationellt konkurrenskraftig teknologinivå bidrar till att Sverige förblir ett intressant land för det internationella samarbetet. Enligt de principer för försvarets materieförsörjning som regeringen angav i propositionen *Ett användbart försvar* ska vidmakthållande och uppgradering av befintligt materiel väljas före nyanskaffning om det är ekonomiskt försvarbart och operativa krav kan uppnås. Om nyanskaffning är nödvändig ska det i första hand ske av på marknaden befintlig, färdigutvecklad och beprövad materiel. Först när behoven varken kan tillgodoses med befintlig materiel eller med materiel tillgänglig på marknaden bör utveckling genomföras. I enlighet med budgetpropositionen för år 2013 (prop. 2012/13:1) kan deltagande i internationella samarbeten, som syftar till att finna gemensamma lösningar för vidmakthållande och till att gemensamt anskaffa på marknaden tillgänglig och beprövad materiel och som är operativt motiverat, användas som ett medel för att effektivisera materieförsörjningen. Samarbete inom multilaterala europeiska ramverk kan vidare skapa förutsättningar för effektivare resursutnyttning och resursutnyttjande, och en kostnadseffektiv materieförsörjning. Deltagande i internationella samarbeten som syftar till utveckling av ny materiel bör fortsatt vara restriktivt. En internationellt konkurrenskraftig teknologinivå innebär i ett internationellt samarbete också bättre möjligheter för Sverige än annars att påverka det internationella exportkontrollsamarbetet. Detta gäller främst inom EU, men även i ett bredare internationellt sammanhang.

Sverige deltar i olika samarbetsprojekt som den Europeiska försvarsbyrån (European Defence Agency, EDA) bedriver. Regeringens grundläggande inställning är att Sverige ska medverka i och påverka de processer som sätts igång för att gå vidare i det europeiska samarbetet, vilket också avser arbetet inom den Europeiska försvarsbyrån. Samarbetet inom EDA har inneburit förmågeförbättring för Försvarsmakten, samt även förbättrat förutsättningarna för en mer effektiv materieförsörjning.

Genom att delta i det s.k. sexnationsinitiativet mellan de sex stora försvarindustristaterna i Europa (Framework Agreement/Letter of Intent, FA/LoI) påverkar Sverige den försvarsindustri- och exportpolitik som utvecklas i Europa. Det ger direkt och indirekt ett större inflytande på EU:s framväxande försvars- och säkerhetspolitik. Under år 2012 har förberedelserna för Europeiska rådets diskussion i december 2013 kring försvarsfrågor initierats.

Samarbeten kring multilaterala ramverk ger utdelning avseende resursutnyttjande ur ett europeiskt perspektiv och för en mer harmoniserad och förbättrad europeisk och transatlantisk samverkansförmåga. EDA och Nato/Partnerskap för fredssamarbetet utgör härvid grundbultar tillsammans med FA/LoI-samarbetet och det nordiska samarbetet.

Verksamhetsområden

De viktigaste militära produktområdena inom de svenska försvars- och säkerhetsföretagen är i dag:

- stridsflygplan: bemannade och obemannade,
- ytfartyg och ubåtar byggda med smygteknik,
- stridsfordon, bandvagnar,
- vapensystem med kort respektive lång räckvidd; mark- och sjöbaserade samt flygburna,
- fin- och grovkalibrig ammunition,
- intelligent artilleriammunition,
- mark- och sjöbaserade samt flygburna radar- och IR-system,
- telekrigsystem; passiva och aktiva,
- telekommunikationssystem, inklusive teleskydd,
- ledningssystem för mark-, sjö- och flygtillämpningar,
- system för övning och utbildning,
- signaturanpassning (t.ex. kamouflagesystem och radar),
- system för samhällssäkerhet,
- flygmotorer,
- krut och annat pyrotekniskt material,
- tjänster och konsultverksamhet och
- stödsystem för drift och underhåll.

2.3 Samarbetet inom EU om exportkontroll av krigsmateriel

EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport

Enligt artikel 346.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget, får varje medlemsstat vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Med stöd av artikeln har EU:s medlemsländer antagit nationella regler när det gäller krigsmaterielexport. Emellertid har medlemsländerna i viss utsträckning föredragit att samordna sin exportkontrollpolitik. EU:s uppförandekod för vapenexport, som antogs år 1998, innehöll gemensamma kriterier för export av krigsmateriel att tillämpa vid den nationella prövningen av exportansökningar. Medlemsländerna kan ha egna, striktare riktlinjer. Uppförandekoden stärktes år 2005 och antogs som gemensam ståndpunkt år 2008 (2008/944/GUSP). Under år 2012 påbörjades en översyn av EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport (i enlighet med ståndpunktens artikel 15).

Följande länder som inte är medlemmar av EU har även officiellt anslutit sig till kriterierna och principerna i EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport: Bosnien och Hercegovina, Kanada, Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Island, Montenegro och Norge.

Den gemensamma ståndpunktens första del innehåller åtta kriterier som vart och ett ska beaktas innan ett beslut tas om att tillåta vapenexport till ett land. Dessa kriterier handlar om

- situationen i mottagarlandet,
- situationen i mottagarlandets region och
- avsändarlandets och mottagarlandets internationella åtaganden.

När det gäller situationen i mottagarlandet ska hänsyn tas till respekten för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt, huruvida det råder spänningar eller väpnad konflikt i det mottagande landet, risken för att vapnen kommer på avvägar eller vidareexporteras, och huruvida exporten allvarligt skulle störa landets hållbara utveckling. Situationen i regionen avser stabiliteten i området och risken för att mottagaren skulle kunna använda vapnen i en regional konflikt. Slutligen ska beaktas exportlandets och mottagarlandets internationella åtaganden, t.ex. genom att vapenembargon måste respekteras, hänsyn tas till medlemsstaternas nationella säkerhet samt mottagarlandets uppträdande i det internationella samfundet. Det sistnämnda handlar bland annat om landets attityd till terrorism, vilket slags allianser det har, samt hur väl det respekterar folkrätten. Ståndpunktens sjunde kriterium avser risken för avledning (*diversion*) till en icke avsedd mottagare. Till den gemensamma ståndpunkten hör även en förteckning över de produkter som omfattas av ståndpunkten (EU:s gemensamma militära lista) samt en användarguide som mer i detalj anger hur ståndpunktens överenskommelser om informationsutbyte och konsultationer ska genomföras och hur dess kriterier för exportkontroll ska tillämpas.

Utbyte av information om avslag

Enligt ståndpunktens tillämpningsbestämmelser ska medlemsstaterna utbyta underrättelser om avslag på ansökningar om exporttillstånd. Om en annan medlemsstat överväger att bevilja tillstånd för en i huvudsak identisk transaktion ska konsultationer genomföras innan tillstånd kan beviljas. Den konsulterande medlemsstaten ska även meddela den underrättande staten sitt beslut. Utbytet av underrättelser om avslag och konsultationerna kring underrättelserna gör att exportpolitiken inom EU blir öppnare och mer enhetlig. Konsultationerna leder även till en mer gemensam syn på olika exportdestinationer. Genom att medlemsländerna informerar varandra om de exportaffärer som nekas minskar också risken att något annat medlemsland beviljar exporten. Tanken med systemet är alltså att när ett avslag avseende en viss export har meddelats övriga medlemsländer, ska inte samma export godkännas av ett annat medlemsland. ISP ansvarar för underrättelserna om svenska avslag och genomför konsultationer.

Under år 2012 mottog Sverige 406 underrättelser om avslag från övriga medlemsstater. Sverige lämnade 7 underrättelser om avslag. De gällde Bahrain, Colombia, Indonesien, Pakistan, Tunisien och Förenade Arabemiraten (2 st). Det faktum att export till ett visst mottagarland nekas i ett fall innebär inte att landet inte kan komma i fråga för svensk export i andra fall. Den svenska exportkontrollen tillämpar inte ett

Skr. 2012/13:114 system med landlistor, dvs. i förväg fastställda listor över godkända respektive icke godkända mottagarländer. Varje enskild utförelsansökan prövas individuellt från fall till fall mot de riktlinjer som regeringen fastställt för krigsmaterielexporten och EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport.

Användarguide

Som komplettering till ståndpunkten finns, som nämnts ovan, en användarguide till ledning för tillståndsmyndigheterna i medlemsstaterna.

I användarguiden finns närmare riktlinjer för tillämpningen av ståndpunktens kriterier för exportkontroll. Guiden anger förfaranden för att förbättra systemet för information om avslag och samråd och klargör medlemsstaternas ansvar i dessa avseenden. Användarguiden uppdateras löpande.

Arbetet inom COARM

I rådsarbetsgruppen COARM (Council Working Party on Conventional Arms Exports) diskuterar EU:s medlemsstater regelbundet tillämpningen av den gemensamma ståndpunkten om vapenexport och utbyter information om synen på exportdestinationer. En redogörelse för detta arbete, överenskommelser som har träffats och statistik över medlemsstaternas export av krigsmateriel publiceras i en årlig EU-rapport.

Eftersom kriterierna i den gemensamma ståndpunkten spänner över en rad olika politikområden är målsättningen att uppnå en ökad och tydlig samstämmighet mellan dessa. Sverige verkar aktivt för att nå en gemensam syn bland medlemsländerna.

Under året har gruppens arbete varit särskilt fokuserat på översynsarbetet av den gemensamma ståndpunkten om vapenexport (i enlighet med ståndpunktens artikel 15).

Medlemsländerna har också beslutat att systematisera sina insatser för informationsspridning om exportkontrollfrågor till länder utanför EU, s.k. outreach. Detta arbete fortsatte under år 2012. Syftet är att, med utgångspunkt i EU:s gemensamma ståndpunkt, uppmuntra andra länder att utveckla liknande system för exportkontroll. För att systematisera denna verksamhet har COARM identifierat vilka länder som är aktuella för besök och seminarier, kontaktat dessa samt upprättat en databas över det arbete som görs – både gemensamt av flera EU-länder och bilateralt mellan ett EU-land och ett annat land utanför EU. Avsikten är att verksamheten ska bli mer effektiv och att EU ska kunna ge ett enhetligt budskap om exportkontroll och de värderingar som styr det gemensamma EU-arbetet.

I december 2012 hölls det årliga mötet mellan EU:s COARM-delegater och europeiska intresseorganisationer (NGO:s). Mötet bestod av diskussioner om aktuella delfrågor, som det pågående översynsarbetet av den gemensamma ståndpunkten och arbetet för ett internationellt vapenhandelsfördrag.

Kontroll av vapenförmedling

Skr. 2012/13:114

För att angripa problemet med icke-kontrollerad vapenförmedling och undvika ett kringgående av vapenembargon, antog rådet år 2003 en gemensam ståndpunkt (2003/468/GUSP) om kontroll av vapenförmedling. Enligt denna åtar sig medlemsländerna att vidta nödvändiga åtgärder för att kontrollera vapenförmedlingsverksamheten inom deras territorium. För svensk del fanns redan sedan tidigare god kontroll av vapenförmedlingsverksamhet genom bestämmelserna i lagen om krigsmateriel. Inom COARM strävar man efter att arbeta fram lämpliga former för informationsutbyte om registrerade vapenförmedlare mellan medlemsstaterna. I Sverige är ett 30-tal företag registrerade som förmedlare av produkter som är klassificerade som krigsmateriel.

ICT-direktivet

Under år 2009 uppnåddes inom EU enighet och beslut fattades om ett direktiv för förenkling och harmonisering av tillståndsgivningen för överföringar av försvarsrelaterade produkter inom den Europeiska unionen (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG (ICT-direktivet)). Direktivet är genomfört i svensk rätt. Ändringarna trädde i kraft den 30 juni 2012.

Genomförandet av ICT-direktivet har exempelvis inneburit att lämnande av tekniskt bistånd har ställts under kontroll, att den svenska krigsmaterieförteckningen baseras på EU:s militära lista och införandet av specifika typer av utförseltillstånd (prop. 2010/11:112, bet. 2010/11:UU3, rskr. 2010/11:261 om Genomförande av direktiv om överföring av krigsmateriel). Mer information avseende tillämpningen av ICT-direktivet ges av ISP.

Artikel 10 i FN:s vapenprotokoll

Den 14 mars 2012 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat Förenta nationernas konvention om gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen), och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition. Förordningen ska tillämpas från och med den 30 september 2013. Med export avses i förordningen utförsel från EU. Överföringar inom EU berörs alltså inte. Förordningen omfattar vapen m.m. för civilt bruk; förutom vapen m.m. särskilt utformade för militär användning undantas även helautomatiska vapen från tillämpningsområdet.

Vapenembargon m.m.

Inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) genomför EU av FN beslutade embargon mot bl.a. handel med vapen och produkter med dubbla användningsområden. EU kan med enhällighet också besluta om vissa embargon som går utöver vad FN:s säkerhetsråd har beslutat. Dessa beslut av Europeiska unionens råd är ett

utslag av medlemsstaternas vilja att reagera gemensamt i olika säkerhetspolitiska frågor. Ett vapenembargo beslutat av EU genomförs genom tillämpning av respektive medlemsstats nationella regelverk för exportkontroll. EU:s vapenembargon omfattar normalt även förbud mot att lämna tekniska och finansiella tjänster med anknytning till krigsmateriel. Dessa förbud regleras i EU-rättsliga rådsförordningar. Embargon mot handel med produkter med dubbla användningsområden regleras såväl i beslut av ministerrådet som i EU-rättsliga förordningar. Även de åtföljs normalt av förbud att lämna tekniska och finansiella tjänster med anknytning till produkterna.

Ett beslut av FN:s säkerhetsråd, av EU eller av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) om vapenembargo utgör ett ovillkorligt hinder mot svensk export enligt de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport. Om ett vapenembargo även gäller import så utfärdas i Sverige särskilda föreskrifter om förbudet. Sådana föreskrifter finns för Iran, Nordkorea och Libyen.

Det finns för närvarande formella EU-beslut, antingen självständiga eller grundade på FN-beslut, om att vapenembargon ska gälla rörande Afghanistan, Myanmar (Burma), Elfenbenskusten, Eritrea, Guinea, Irak, Iran, Demokratiska republiken Kongo, Libanon, Liberia, Libyen, Nordkorea, Somalia, Sudan, Sydsudan, Syrien, Vitryssland och Zimbabwe. Embargona varierar något i inriktning och omfattning. Individuellt riktat vapenembargo finns också gentemot sådana som uppförts på FN:s terroristlista. EU tillämpar även ett vapenembargo mot Kina på grundval av rådsslutsatser, som infördes mot bakgrund av händelserna på Himmelska fridens torg år 1989. Sverige tillåter inte någon krigsmaterielexport till Kina. Enligt OSSE-beslut finns vapenembargon också mot Armenien och Azerbajdzjan.

Utrikesdepartementet har sammanställt information om vilka restriktiva åtgärder (sanktioner) mot andra länder som finns inom EU och som därigenom gäller i Sverige på webbplatsen www.regeringen.se/sanktioner. Där kan man land för land läsa också om de vapenembargon eller embargon avseende produkter med dubbla användningsområden som är i kraft. På webbplatsen finns även länkar till EU:s rättsakter om sanktioner och, i förekommande fall, till de FN-beslut som föregått EU:s åtgärder. Den s.k. sanktionshemsidan uppdateras löpande.

En förteckning över EU:s samtliga gällande rättsakter om sanktioner inklusive sådana som rör vapenembargon och embargon gällande produkter med dubbla användningsområden finns på den europeiska utrikestjänstens webbplats.

2.4 Internationellt samarbete om exportkontroll av krigsmateriel

Öppenhet i handeln med konventionella vapen

FN:s generalförsamling antog år 1991 en resolution om öppenhet i vapenhandeln. Resolutionen uppmanar FN:s medlemsländer att årligen

frivilligt redovisa såväl import som export av konventionella vapensystem till ett register som administreras av FN:s institut för nedrustningsforskning (UNIDIR). Handeln med följande sju kategorier rapporteras: stridsvagnar, pansrade stridsfordon, grovt artilleri, stridsflygplan, attackhelikoptrar, stridsfartyg och robotar/robotlavetter. Efter översyner i FN, senast år 2006, har definitionerna av de olika kategorierna utvidgats, så att flera vapensystem ingår och möjlighet ges att frivilligt även rapportera om små och lätta vapen (SALW). Särskild vikt läggs numera vid bärbara luftförsvarssystem (MANPADS) som sedan år 2003 ingår i kategorin robotar/robotlavetter. I den frivilliga rapporteringen ingår även uppgifter om staters innehav av ifrågavarande vapen och upphandlingar från den egna försvarsindustrin. I samråd med Försvarsdepartementet och ISP sammanställer Utrikesdepartementet aktuella uppgifter som i enlighet med ovannämnda resolution årligen överlämnas till FN.

Genom att rapporter finns från alla större exportörer och från de flesta större importörer beräknas merparten av världens handel med tunga konventionella vapensystem omfattas av registret.

Sveriges andel av världshandeln med tunga vapensystem är fortsatt begränsad. I den rapportering som Sverige kommer att lämna till FN:s vapenregister avseende år 2012 redovisas export av Bandvagn S10 till Frankrike, Robot 70 till Pakistan, ubåt till Singapore och Robot 15 till Thailand.

Till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) redovisas årligen handeln med tunga vapensystem på samma sätt som till FN.

Rapporteringsmekanismen i Wassenaararrangemanget (WA) avseende export av krigsmateriel följer i stort de sju kategorier som rapporteras till FN-registret. Dock har vissa kategorier förfinats genom införande av undergrupper och en åttonde kategori har tillkommit för små och lätta vapen (SALW). Medlemsstaterna har enats om att två gånger årligen rapportera enligt överenskommen praxis och att ytterligare information då kan lämnas frivilligt. Detta för att i ett tidigt skede kunna uppmärksamma destabiliserande ansamlingar av vapen. Även export av vissa produkter och teknik med dubbla användningsområden inrapporteras två gånger årligen.

Ett internationellt vapenhandelsfördrag (ATT)

Under juli 2012 genomfördes en diplomatkonferens i FN:s regi för att förhandla fram ett legalt bindande universellt fördrag för den internationella handeln med konventionella vapen (Arms Trade Treaty, ATT). Konferensen var kulmen på sex års arbete inom FN, under vilket ett mycket brett stöd för ATT växte fram bland olika ländergrupper. Efter fyra veckor av intensiva, tekniskt och politiskt komplicerade förhandlingar förelåg ett utkast till avtalstext som de flesta stater kunde ställa sig bakom. Ett fåtal stater sade sig behöva mer tid att studera texten, och konferensen avslutades därför utan något definitivt slutresultat.

Den 24 december 2012 antog FN:s Generalförsamling en resolution i vilket en kort fortsättningskonferens ska anordnas under nio arbetsdagar i

mars 2013 för att slutföra förhandlingsarbetet på grundval av den text som förelåg i slutet av diplomatkonferensen i juli 2012. Samma procedurregler ska gälla för fortsättningskonferensen. Ett lyckat slutresultat kan inte tas för givet, eftersom det fortfarande råder en brist på samsyn vad gäller fördragets omfattning och utformning.

EU:s medlemsstater fortsätter att samordna sitt agerande i frågan i en särskild undergrupp till rådsarbetsgruppen COARM. Betydande ansträngningar görs också för att informellt föra dialog med andra viktiga länder och regionala grupperingar för att lägga grunden för en framgångsrik förhandling i mars 2013. EU:s ministerråd har anslagit medel för två ytterligare seminarier kring ATT-frågan. En fortsatt ATT-dialog förs också med det civila samhället och industriföreträdare, både på EU-nivå och på nationell nivå i Sverige.

Regeringen fäster stor vikt vid ett framgångsrikt slutförande av processen. Det är regeringens bedömning att ett universellt, juridiskt bindande fördrag som globalt stärker kontrollen av handeln med konventionella vapen utgör den mest effektiva vägen att komma tillrätta med den gränsöverskridande illegala vapenhandeln som på många håll i världen föder väpnade konflikter och instabilitet på regional eller nationell nivå, orsakar ett omfattande humanitärt lidande och försvårar eller omintetgör ekonomisk utveckling.

Små och lätta vapen

Uttrycket små och lätta vapen (Small Arms and Light Weapons, SALW) omfattar i princip handeldvapen, som kan bäras och avfyras av en person, och vapen som är avsedda att bäras och användas av flera personer. Exempel på den förra kategorin är pistoler och automatkarbiner. Exempel på den senare är kulsprutor, granatgevär och bärbara luftvärnsrobotar. I olika internationella fora, såsom FN, EU och OSSE, pågår arbete för att förebygga och bekämpa destabiliserande anhopningar och okontrollerad spridning av små och lätta vapen. Inga andra typer av vapen orsakar fler dödsoffer och mer lidande än dessa som dagligen används i lokala och regionala konflikter, inte minst i utvecklingsländerna.

År 2001 antog FN ett handlingsprogram för att bekämpa illegal handel med små och lätta vapen. FN:s arbete syftar bl.a. till att öka medvetenheten om den destabiliserande verkan som dessa vapen har i konfliktregioner. Icke-spridningsarbete är också angeläget för att förhindra brottslighet och inte minst terroristbrott. EU bidrog aktivt till att 2012 års översynskonferens för FN:s handlingsplan om SALW kunde enas om ett slutdokument som bekräftar att åtagandena i handlingsplanen ligger fast. Om arbetet med ett internationellt vapenhandelsavtal (ATT) framgångsrikt slutförs, kommer arbetet i FN:s handlingsprogram att kunna utgå ifrån en bättre kontroll av den legala handeln och koncentreras på åtgärder för att bekämpa den illegala handeln med små och lätta vapen. Sverige har under året lämnat en nationell rapport om genomförandet av FN:s handlingsplan samt rapporterat export av SALW till FN:s vapenhandelsregister.

EU reviderade senast år 2002 sin gemensamma åtgärd om bekämpning av destabiliserande anhopning och olaglig spridning av små och lätta

vapen. Den EU-strategi med handlingsplan för bekämpning av illegal spridning av små och lätta vapen, som antogs av Europeiska rådet år 2005, har fortsatt att genomföras under året, liksom rådets slutsatser från år 2008 om införande av en särskild SALW-klausul i samarbetsavtal mellan EU och tredjeländ. Rådet publicerar lägesrapporter två gånger om året om EU-strategin och dess framsteg.

Under år 2012 genomfördes en utvärdering av OSSE:s handlingsplan för SALW från år 2010. De huvudsakliga slutsatserna rörde brister i rapporteringen kring export och import av SALW, men även svårigheter att finansiera SALW-projekt. Sverige har under året rapporterat export av SALW till OSSE:s register över handel med konventionella vapen. Även inom Wassenaararrangemanget (WA) finns rapporteringsskyldighet för handel med dessa vapen. Sverige verkar för att varje land ska inrätta och genomföra en ansvarsfull exportpolitik med heltäckande lagar och regler. Målet är att alla länder ska ha effektiva system som kontrollerar tillverkare, säljare, köpare, agenter och förmedlare av små och lätta vapen.

Sexnationsinitiativet – Letter of Intent (LoI)

De sex stora försvarsindustrinationerna i Europa (Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Sverige och Tyskland) ingick år 2000 ett viktigt försvarsindustriellt samarbetsavtal på regeringsnivå, det s.k. Framework Agreement. Avtalet framförhandlades som en följd av den avsiktsförklaring ländernas försvarsministrar ingick år 1998, det s.k. sexnationsinitiativet eller *Letter of Intent* (LoI). Avtalet syftar till att underlätta rationalisering, omstrukturering och drift av den europeiska försvarsindustrin – och berör i allt väsentligt utbudssidan, dvs. de levererande staterna. I sex arbetsgrupper har därefter arbete bedrivits för att omsätta ramavtalets principer i praktik och verklighet. Verksamheten har berört leveranssäkerhet, exportkontroll, säkerhetsskydd, försvarsrelaterad forskning och teknologi, behandling av teknisk information, harmonisering av militära krav samt skydd av kommersiellt känslig information. Under år 2012 har den informella arbetsgruppen för exportkontrollfrågor, under franskt ordförandeskap, främst behandlat frågeställningar om genomförandet och tillämpningen av ICT-direktivet. En fortsatt dialog har även genomförts med amerikanska exportkontrollmyndigheter om utvecklingen av exportkontrollregelverken i USA, inom LoI-kretsen och i EU.

3 Produkter med dubbla användningsområden

3.1 Bakgrund och regelverk

Frågan om icke-spridning av massförstörelsevapen har länge stått högt på den internationella dagordningen. Fokus har framförallt legat på att

förhindra att ytterligare stater anskaffar massförstörelsevapen, men efter 11 september 2001 har stort fokus också riktats mot icke-statliga aktörer.

Det finns inte någon legal definition av vad som avses med massförstörelsevapen. Vanligen avses dock kärnvapen samt kemiska och biologiska stridsmedel. I modern terminologi anses ibland radiologiska vapen vara ett stridsmedel som omfattas av begreppet. I arbetet för att hindra spridningen av massförstörelsevapen inkluderas också vissa vapenbärare, som är i stånd att bära sådana vapen, såsom ballistiska missiler med lång räckvidd och kryssningsmissiler.

Multilaterala åtgärder för att förhindra spridning av massförstörelsevapen har framför allt tagit sig uttryck i ett antal internationella avtal och mer informella exportkontrollregimer.

Produkter med dubbla användningsområden (PDA) är sådana produkter som tillverkas för ett legitimt civilt bruk, men som kan användas militärt för exempelvis tillverkning av massförstörelsevapen eller krigsmateriel. Det internationella samfundet har under de senaste decennierna utvecklat en rad samarbetsformer för att kontrollera spridningen av dessa produkter. Själva exportkontrollen utövas alltid nationellt. I de multilaterala exportkontrollregimerna och i EU sker dock ett omfattande samordnande arbete.

EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen från år 2003 innehåller ett åtagande att stärka effektiviteten i exportkontrollen om PDA-produkter i Europa. Ett grundläggande skäl för kravet att förbättra exportkontrollen är att det inom EU tillverkas åtskilliga känsliga produkter som skulle kunna missbrukas i samband med massförstörelsevapen. De exportkontrollåtgärder som krävs inom EU måste samtidigt vara proportionella mot spridningsrisken och inte onödigt störa den inre marknaden eller de europeiska företagens konkurrenskraft.

Inom de multilaterala exportkontrollregimerna har det utarbetats kontrollistor som fastställer vilka produkter som ska vara underställda tillståndsprövning. Ett grundläggande skäl för att denna typ av kontroll behövs är det faktum att en del länder har utvecklat program för massförstörelsevapen trots att de undertecknat internationella avtal som förbjuder sådan verksamhet. Dessa länder har ofta inhämtat denna kapacitet genom att importera civila produkter som sedan kunnat användas för militära syften. Historien har visat att de länder som på detta sätt skaffat sig en militär kapacitet importerat produkterna från företag som inte varit medvetna om att de bidrog till utvecklande av t.ex. massförstörelsevapen. Ofta sänds samma inköpsförfrågan till företag i olika länder. Tidigare kunde ett land neka export samtidigt som ett annat land tillät den. Behovet av ett utökat samarbete och informationsutbyte mellan exporterande länder var därför uppenbart. Detta var grunden för skapandet av exportkontrollregimerna. Behovet av kontroll har ytterligare understrukits på senare år med anledning av terroristhotet.

Att en produkt hamnar på en kontrollista innebär inte automatiskt att export av denna produkt förbjuds. Listningen är närmast ett utpekande att detta är en känslig produkt. Kontrollistorna i de olika regimerna lyfts för EU:s del in i bilaga I till rådets förordning (EG) nr 428/2009 och utgör grunden för beslut om godkännande (exporttillstånd) eller avslag av export.

Av EU-förordningen följer att medlemsstaterna kan använda sig av en mekanism som möjliggör att även produkter utanför listorna kan beläggas med kontroll om exportören eller tillståndsmyndigheterna har information om att produkten är eller kan vara avsedd att användas i samband med produktion m.m. av massförstörelsevapen eller för militära syften. Denna mekanism benämns generalklausul i den svenska terminologin, men är mer känd under sin engelska benämning *catch-all* och återfinns även i de multilaterala exportkontrollregimerna.

En stor del av arbetet inom EU och inom regimerna är en omfattande informationsverksamhet både internt och externt (*outreach*), riktad till den egna industrin och till andra länder, om behovet av exportkontroll och utveckling av exportkontrollsystem.

Nationellt regleras exportkontroll av PDA-produkter och av tekniskt bistånd i samband med dessa produkter i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. De senaste ändringarna i lagen trädde i kraft den 1 augusti 2010. Lagen innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden.

En samlad bild av industrin som arbetar med PDA i Sverige är svår att ge då en betydande del av sålda produkter går till EU-marknaden eller exporteras till marknader som omfattas av EU:s generella exporttillstånd. Huvudregeln är att det inte krävs tillstånd vid överföring till annan EU-medlemsstat. Det generella tillståndet EU001 gäller med några undantag alla produkter i bilaga I till rådets förordning (EG) nr 428/2009 beträffande export till Australien, Japan, Kanada, Nya Zeeland, Norge, Schweiz och USA.

Under år 2012 infördes ytterligare fem generella tillstånd (EU002–006) rörande vissa produkter till vissa destinationer, export efter reparation/ersättning, tillfällig export till utställningar och mässor, vissa kemikalier och telekommunikation. Antalet länder som innefattas i tillstånd EU002–006 varierar från sex länder i EU002 och EU006 till 24 länder i EU003 och EU004. Syftet med de generella tillstånden är att underlätta för företagen som enbart behöver inrapportera till tillståndsmyndigheten 30 dagar efter att den första utförelsen ägt rum.

Till skillnad från företag som faller under krigsmateriellagstiftningen krävs inga grundläggande tillstånd enligt exportkontrollagstiftningen för företag som tillverkar eller på andra sätt handlar med PDA-produkter. Dessa företag är heller inte skyldiga att leveransdeklarera. Ett företag är däremot skyldigt att avgiftsdeklarera om företaget tillverkat eller sålt kontrollerade produkter som omfattas av ISP:s tillsyn. Härvid inräknas försäljning både inom och utom Sverige.

Om ett företag skulle känna till att en PDA-produkt som företaget ifråga har för avsikt att exportera och som inte finns förtecknad i bilaga I till EU-förordningen är avsedd att användas i anslutning till massförstörelsevapen finns en skyldighet för företaget att informera ISP. ISP kan efter sedvanlig tillståndsprovning besluta om att inte ge tillstånd för exporten (*catch-all*).

Av de PDA-produkter som exporteras med tillstånd från ISP är den dominerande delen telekommunikationsutrustning som innehåller

Skr. 2012/13:114 kryptering samt värmekameror som kontrolleras inom exportkontrollregimen Wassenaararrangemanget (WA). Även kolfiber utgör en betydande del. En annan produkt som är volymmässigt stor är värmeväxlare. Dessa är kontrollerade inom Australiengruppen (AG). Andra produkter, som t.ex. isostatpressar, kemikalier eller separationsutrustning för satelliter är volymmässigt mindre omfattande, men kan vara resurskrävande vid tillståndsprövningen.

Embargon på handel med PDA-produkter finns enligt FN-beslut som genomförts och utvidgats av EU mot Iran och Nordkorea. Dessa embargon är genom EU-besluten i princip fullständiga, dvs. omfattar i princip alla produkter på förordning (EG) nr 428/2009 lista, med något enstaka undantag i fallet Iran. Även vissa liknande produkter är belagda med embargo eller tillståndskrav. Export av vissa PDA-produkter är enligt EU-beslut också förbjuden respektive belagd med tillståndskrav i förhållande till Syrien.

3.2 Samarbete inom de multilaterala exportkontrollregimerna

Internationella avtal

Vad gäller de internationella avtalen bör särskilt nämnas 1968 års fördrag om förhindrande av spridning av kärnvapen (icke-spridningsfördraget, NPT), 1972 års konvention om förbud mot utveckling, framställning och lagring av bakteriologiska (biologiska) vapen och toxinvapen samt om deras förstöring (BTWC) samt 1993 års konvention om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring (CWC). Sverige är part i alla tre konventionerna (jfr SÖ 1970:12, SÖ 1976:18 samt SÖ 1993:28).

Genom NPT förpliktar sig icke-kärnvapenstaterna att inte ta emot eller tillverka kärnvapen, samtidigt som de fem kärnvapenmakterna (Frankrike, Kina, Ryssland, Storbritannien och USA) åtar sig att nedrusta. Vidare åtar sig parterna att inte överföra kärnbränsle eller särskilt klyvbart material, eller utrustning eller materiel som särskilt konstruerats för tillverkning av särskilt klyvbart material, till någon icke-kärnvapenstat med mindre än att materialet eller utrustningen står under Internationella atomenergiorganets (IAEA:s) kontroll.

I BTWC åtar sig parterna bl.a. att varken direkt eller indirekt överföra utrustning som kan användas för produktion av biologiska stridsmedel.

Likaledes föreskriver CWC att dess parter varken direkt eller indirekt ska överföra kemiska stridsmedel till någon annan stat.

Även om de internationella avtalens primära syfte är att förhindra spridning av massförstörelsevapen och främja nedrustning så innehåller de också bestämmelser om att parterna ska främja handel för fredliga ändamål. Detta beror på att en betydande del av de aktuella produkterna och teknologierna har dubbla användningsområden.

De multilaterala exportkontrollregimerna

Skr. 2012/13:114

För att förstärka det internationella samarbetet för icke-spridning av massförstörelsevapen har ett fyrtiotal länder på eget initiativ slutit sig samman i fem multilaterala exportkontrollregimer: Zanggerkommittén (ZC), Nuclear Suppliers Group (NSG), Australiengruppen (AG), Missilteknologikontrollregimen (MTCR) samt Wassenaararrangemanget (WA).

Regimernas syfte är att identifiera varor och teknologier som kan användas i samband med massförstörelsevapen, och att skapa större enhetlighet i deltagande länders exportkontroll av dessa. Till stöd för detta arbete har respektive regim en lista med produkter som är under kontroll. Listorna revideras regelbundet. Arbetet omfattar även utbyte av information om nekade export, spridningsrisker samt kontakter med tredje land för att främja regimernas icke-spridningsmålsättningar.

Grunden för samarbetet i exportkontrollregimerna är en gemensam politisk vilja att förhindra spridning av massförstörelsevapen. Detta uppnås genom en nationell lagstiftning som möjliggör exportkontroll av de varor och teknologier som har identifierats såsom strategiska. Deltagande i regimerna underlättar samtidigt uppfyllandet av de folkrättsliga förpliktelserna i internationella avtal om att inte direkt eller indirekt bistå en annan stat att anskaffa massförstörelsevapen.

Zanggerkommittén

Zanggerkommittén, som bildades år 1974, behandlar frågor om exportkontroll relaterat till det nukleära icke-spridningsfördraget (NPT). Kommittén fastställer vad som menas med utrustning och materiel som konstruerats för tillverkning av särskilt klyvbart material. NPT föreskriver att export av sådan utrustning och materiel till en icke-kärnvapenstat, liksom klyvbart material, endast får ske om det klyvbara materialet underställs IAEA-kontroll. Utrustningen och materielen anges i kommitténs kontrollista, som uppdateras i ljuset av den tekniska utvecklingen. Listan finns återgiven i IAEA:s informationscirkulär nr 209 (INFCIRC/209/Rev.2).

Nuclear Suppliers Group

Nuclear Suppliers Group (NSG) har sitt ursprung i den s.k. ”Londonklubben”, som bildades i mitten av 1970-talet. NSG:s arbete avser exportkontroll av produkter som finns listade i Part 1 och Part 2 i NSG:s riktlinjer, däribland produkter för nukleärt bruk samt andra PDA-produkter som kan användas i samband med utvecklingen eller produktionen av kärnvapen. Produkterna finns återgivna i IAEA:s informationscirkulär nr 254, som innehåller de två kontrollistorna för respektive varugrupp (INFCIRC/254/Rev.11/Part 1 och INFCIRC/254/Rev.8/Part 2).

Under år 2012 fortsatte arbetet med en listöversyn i NSG. Under året antogs Mexiko som medlem i regimen som vid utgången av år 2012 hade 47 medlemsstater.

Diskussion om frågan kring kärntekniskt samarbete med Indien, inklusive de åtaganden som gjorts från indisk sida för att samarbetet ska vara möjligt, fortsatte under året. Europeiska kommissionen är

Skr. 2012/13:114 observatör i regimen. NSG:s ordförande under 2011–2012 var Nederländerna och under 2012–2013 innehar USA ordförandeskapet.

Australiengruppen

Australiengruppen (AG) bildades år 1985 på initiativ av Australien. Dess verksamhet syftar till att harmonisera medlemslänternas exportkontroll för att förhindra spridning av kemiska och biologiska vapen (CBW). Ursprungligen omfattade gruppens verksamhetsområde endast kemikalier och kemisk tillverkningsutrustning. År 1990 beslutades dock att utöka kontrollistorna till att även omfatta mikroorganismer, toxiner samt viss tillverkningsutrustning för biologiska stridsmedel.

Under år 2012 har AG fortsatt sitt arbete med s.k. outreach till stater som inte är medlemmar av regimen. En av arbetsgrupperna inom AG är NETTEM med tekniska experter vars uppgift är att följa den teknologiska utvecklingen samt att kontinuerligt se över AG:s olika listor. Exempelvis har NETTEM under år 2012 jobbat med *factors for consideration* som sätter upp vilka kriterier som en produkt bör uppfylla för att vara aktuell för AG:s kontrollistor.

Missilteknologikontrollregimen

Missilteknologikontrollregimen (MTCR) grundar sig på ett amerikanskt initiativ från år 1982. Dess verksamhet gäller främst exportkontroll av fullständiga missilsystem (inklusive ballistiska missiler och bärraketer för rymduppskjutningar samt sondraketer) och andra obemannade luftfarkoster (inklusive kryssningsmissiler, mål- och spaningsplattformar) med en räckvidd på 300 kilometer eller mer. Därutöver kontrolleras komponenter till sådana system samt andra produkter som kan användas för produktion av missiler, och även mindre obemannade luftfarkoster konstruerade för att kunna sprida aerosoler.

Under år 2012 fortsatte arbetet inom MTCR med att bl.a. se över innehållet i listorna med kontrollerade produkter, utbyta information om känslig spridning av missilutrustning, teknologisk utveckling, nationella program och upphandlingsstrategier samt bedriva utåtriktad verksamhet till en rad länder. I MTCR står alltså ett flertal EU-länder utanför regimen. Deras medlemskap blockerades även år 2012 av politiska skäl. MTCR:s ordförande under 2011–2012 var Argentina. I oktober 2012 tog Tyskland över ordförandeskapet. Vid plenaren år 2011 valdes Sverige att sitta som vice ordförande i den tekniska undergruppen (*Technical Experts Meeting*) för att under år 2013 ta över ordförandeskapet i densamma.

Wassenaararrangemanget

Wassenaararrangemanget (WA) bildades år 1996 som en efterföljare till det multilaterala exportkontrollsamarbete som tidigare hade bedrivits inom kommittén *Coordinating Committee on Multilateral Export Controls* (COCOM). Arrangemangets arbetsfält är kontrollen av konventionella vapen samt varor och teknologi med dubbla användningsområden som inte kontrolleras i andra regimer. Det utgör

därmed ett viktigt komplement till arbetet i övriga regimer vilka uteslutande fokuserar på massförstörelsevapen samt vissa vapenbärare.

Syftet med regimens verksamhet är att bidra till regional och internationell säkerhet och stabilitet genom att främja öppenhet och ett ansvarsfullt agerande rörande överföringar av konventionella vapen och produkter med dubbla användningsområden och därigenom undvika destabiliserande ansamlingar. Grundsynen i WA är att handel med de varor som återfinns på kontrollistorna ska vara tillåten, men att den måste ske under kontrollerade former.

Wassenaararrangemangets bredare produktinriktning återfinns i de två kontrollistor som är fogade till regimens grunddokument *Munitions List*, omfattande konventionell krigsmateriel, samt *List of Dual-Use Goods and Technologies*, omfattande produkter och teknologi med både civila och militära användningsområden som inte återfinns på övriga regimers kontrollistor. Båda WA-listorna är i praktiken vägledande för innehållet i EU:s motsvarande kontrollistor. WA håller årliga plenarmöten på senhösten (i december 2012 under ordförandeskap av Tyskland). Under plenaren behandlas frågor av principiell betydelse för samarbetets fortsatta utveckling. På grundval av löpande tekniskt arbete under året beslutas också formellt om uppdateringar av kontrollistorna som beaktar den tekniska utvecklingen om konventionella vapen och massförstörelsevapen. Under plenarmötet i december 2012 antogs nya konsensusrekommendationer som beskriver god exportkontroll i olika avseenden.

Konsulär vaksamhet

Ett element i arbetet med att begränsa riskerna för spridning av kärnvapen och andra massförstörelsevapen är s.k. konsulär vaksamhet (*consular vigilance*). Sverige har både rättsligt bindande åtaganden i form av sanktioner beslutade av FN och EU samt politiska åtaganden inom ramen för exportkontrollregimerna som syftar till att begränsa spridningen av känslig information och teknik. Ett sådant sätt att sprida känslig information är genom kunskapsöverföring. Frågan aktualiseras vid prövning av uppehållstillstånd för studier som rör sådan känslig information och teknik. Under år 2012 förstärktes inom ramen för befintligt regelverk samarbetet mellan berörda myndigheter, som bl.a. syftar till en ökad medvetenhet kring spridningsrisker i fråga om känsliga högskoleutbildningar.

3.3 Samarbetet inom EU om produkter med dubbla användningsområden

Exportkontrollregimerna och EU

Arbetet inom EU på området exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden (PDA-produkter), är nära förbundet med det internationella arbete som utförs inom exportkontrollregimerna. I Bryssel sker samordningen närmast i rådsarbetsgrupperna Council Working Group on Non-proliferation (CONOP), som hanterar icke-spridningsfrågor generellt, samt i Working Party on Dual-use Goods

(WPDU) som bl.a. arbetar med policyfrågor samt uppdatering av den kontrollista med PDA-produkter som faller under rådets förordning (EG) nr 428/2009. I det följande behandlas arbetet i WPDU.

Enligt EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen ska medlemsstaterna arbeta för att bli en ledande samarbetspartner när det gäller exportkontrollregimerna, bl.a. genom samordning av EU:s ståndpunkter inom regimerna.

EU:s uppfattning är sedan länge att alla EU:s medlemsstater ska erbjudas medlemskap i alla exportkontrollregimerna. Huvudskälet är strävan att upprätthålla en för alla EU-länder harmoniserad och effektiv nationell exportkontroll baserad på regimernas kontrollistor, riktlinjer för exportkontroll och informationsutbyte om spridningsrisker. EU-området utgör en gemensam marknad för de allra flesta produkter med dubbla användningsområden. Ett liknande förhållande håller på att växa fram på försvarsindustriområdet genom det allt tätare samarbetet inom EU. Handeln inom EU är inte export. Däremot utgör utförsel av varor och teknologi till tredje land export. Därmed är EU:s medlemsländer beroende av varandras exportkontrollsystem. Även av detta skäl får medlemskapsfrågan i exportkontrollregimerna en viktig dimension.

Genom beslut i Nuclear Suppliers Group (NSG) och Australien-gruppen (AG) är samtliga EU-länder numera medlemmar i dessa regimer. I Missilteknologikontrollregimen (MTCR) har motsvarande beslut ännu inte fattats beträffande Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Slovakien, Slovenien och Rumänien. För Wassenaar-arrangemanget (WA) gäller detsamma för Cypern.

Årets arbete med kontrollistorna

De förändringar som görs i regimernas kontrollistor under året lyfts därefter in i bilaga I till den ovan nämnda EU-förordningen och blir juridiskt bindande för EU:s medlemsstater. Ändringar som gjorts i regimlistorna t.o.m. år 2009 har införts i EU:s kontrollista genom rådets förordning (EG) nr 428/2009. Genom rådets förordning (EG) 388/2012 (som trädde i kraft den 15 juni 2012), antogs år 2012 en uppdaterad lista.

Arbetet inom WPDU

Verksamheten inom WPDU under år 2012 har omfattat samordning mellan medlemsländerna vad gäller hanteringen av kontroll av PDA utanför kontrollistan. Främst har det gällt utformning av djupare samarbete för att förhindra spridning av nukleära produkter och missilprodukter till Iran.

Diskussionen kring kommissionens förslag från år 2011 om ändring av PDA-förordningen fortsatte. Förslaget innebär att befogenhet delegeras till kommissionen att dels ändra bilaga I till PDA-förordningen i enlighet med de ändringar som kontinuerligt görs av kontrollistorna i de multilaterala exportkontrollregimerna, dels anta akter för att snabbt avlägsna destinationer och/eller produkter från tillämpningsområdet för EU:s generella exporttillstånd. Under år 2012 inkom Europaparlamentet med förslag till substansiella ändringar av kommissionens förslag. En diskussion om Europaparlamentets förslag fortgår inom WPDU.

3.4 FN:s säkerhetsråds resolution 1540 och Proliferation Security Initiative (PSI)

Skr. 2012/13:114

FN:s säkerhetsråd antog i april 2004 resolution 1540. Med stöd av kapitel VII i FN-stadgan fastställer resolutionen genom bindande beslut skyldigheter för alla FN:s medlemsstater att förhindra icke-statliga aktörer (terrorister) från att få tillgång till massförstörelsevapen och deras vapenbärare samt produkter med koppling till sådana vapen. Det fastslås bl.a. att alla stater ska inrätta en effektiv nationell kontroll av export, transittrafik, omlastningar och vidareexport. Resolutionen innehåller även bestämmelser om bistånd till andra länder för genomförandet av de åtgärder som den förpliktar.

Genom resolution 1540 fattades också beslut om att inrätta en kommitté med uppgift att rapportera till säkerhetsrådet om genomförandet av resolutionen. FN:s medlemsländer uppmanas att rapportera till kommittén om åtgärder som de vidtagit för att genomföra resolutionen. Mandatet för 1540-kommittén har förlängts i april 2011 och den nya mandatperioden löper till april 2021.

En internationell verksamhet som har beröringspunkter med, och är delvis överlappande med resolution 1540, är *Proliferation Security Initiative* (PSI). EU och Sverige stöder detta initiativ, som syftar till att, inom ramen för folkrätten och nationell rätt, förhindra transporter till obehöriga mottagare av massförstörelsevapen och insatsvaror till sådana. De svenska myndigheter som berörs samordnar sitt arbete på området och har under år 2012 genomfört seminarium för att utveckla sin samverkansförmåga.

4 Ansvariga myndigheter

4.1 Inspektionen för strategiska produkter

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) är förvaltningsmyndighet för ärenden och tillsyn enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, i det senare fallet om inte någon annan myndighet har detta till uppgift. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har motsvarande ansvar när det gäller särskilt känsliga kärntekniska produkter. Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) samt Försvarets radioanstalt (FRA) bistår ISP med teknisk specialistkompetens och bl.a. Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must), Säkerhetspolisen (Säpo) och FRA bistår ISP med information. ISP har även ett etablerat samarbete med Tullverket. Vissa av ISP:s tillsynsbesök genomförs som gemensamma tillsynsbesök med Tullverket. ISP och Tullverket utbyter även information om utförelsetillstånd. Genom regeringsbeslut har ISP också utsetts att som s.k. behörig myndighet fullgöra vissa angivna uppgifter enligt rådsförordningar om sanktioner som beslutats av Europeiska unionen. ISP har vidare vissa tillsynsuppgifter i förhållande

till särskilda förbudsföreskrifter som regeringen meddelat med stöd av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner.

ISP är vidare nationell myndighet under 1992 års kemvapenkonvention och utför de uppgifter som följer av lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas (FN:s) konvention om förbud mot kemiska vapen med tillhörande förordning. Denna verksamhet hos ISP behandlas inte i denna skrivelse.

Myndighetens uppgifter framgår av instruktion för ISP (SFS 2010:1101).

Kontakter med företagen

ISP har löpande kontakter med de företag som berörs av kontrollverksamheten. Företagens skyldigheter regleras i lagen om krigsmateriel och i förordningen om krigsmateriel. När det gäller krigsmateriel ska företagen på regelbunden basis till ISP redovisa den marknadsföring som de har bedrivit utomlands. Dessa rapporter ligger till grund för ISP:s återkommande genomgångar med företagen om deras exportplaner. I anslutning till denna dialog kan ISP lämna positiva eller negativa s.k. förhandsbesked till företagen avseende känsliga eller tidigare oprövade destinationer. Förutom att fatta beslut i utförelsegranskningar granskar ISP de underrättelser som tillverkare av krigsmateriel är skyldiga att lämna senast fyra veckor innan ett anbud lämnas eller ett avtal ingås om export av, eller annan utlandssamverkan om, krigsmateriel. ISP har i detta skede möjlighet att meddela förbud mot att den förnämnda åtgärden genomförs. Slutligen ska de krigsmateriel-exporterande företagen rapportera om de leveranser som genomförts med stöd av lämnade tillstånd. I sin tillsynsroll genomför ISP tillsynsbesök hos företag för att följa upp deras interna exportkontrollorganisation.

Till skillnad från krigsmateriel krävs enligt exportkontrollagstiftningen inget tillstånd för att tillverka PDA-produkter. Vidare krävs som huvudregel inte tillstånd för försäljning inom EU (tillstånd krävs endast för s.k. bilaga IV-produkter). Den kontrollista som gäller enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 anger vilka produktområden som omfattas av tillståndskrav för export utanför EU. Vid klassificering huruvida en produkt är att betrakta som PDA-produkt eller inte, är det i första hand företagen som ska klassificera sina produkter. När ett företag är osäkert på om dess produkt omfattas av kontroll eller inte kan företaget lämna in en produktförfrågan till ISP. Mot denna bakgrund ser ISP:s kontakter med PDA-företag annorlunda ut än vad som gäller krigsmateriel. Med undantag för ett fåtal företag möter ISP PDA-företagen mer på ad hoc-basis.

I sin tillsynsroll genomför ISP tillsynsbesök hos företag för att följa upp deras interna exportkontrollorganisation. Under år 2012 genomförde ISP 12 tillsynsbesök.

Finansiering

Regler om ISP:s finansiering framgår av regeringens förordning (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter. En stor del av myndighetens verksamhet avgifts-

finansieras. Förordningen föreskriver att kretsen av avgiftsskyldiga fördelas på tre avgiftskollektiv: krigsmateriel, produkter med dubbla användningsområden och lagen om inspektioner enligt Förenta Nationernas (FN:s) konvention om kemiska vapen. Delar av ISP:s internationella verksamhet och arbete avseende internationella sanktioner finansieras via Utrikesdepartementet.

Internationella sanktionsärenden

I juli 2007 gav regeringen ISP utökade uppgifter avseende tillståndsprovning kopplat till internationella sanktionsbeslut och frisläppande av frysta ekonomiska tillgångar (rådets förordning EG nr 423/2007 om restriktiva åtgärder mot Iran). Under åren 2010, 2011 och 2012 har EU beslutat om ytterligare sanktioner mot Iran, och i samband därmed har ISP givits utökade uppgifter bl.a. kring överföringar av medel mellan Iran och EU. Rådsförordningen från år 2007 ersattes år 2010 med förordningen (EU) nr 961/2010 om restriktiva åtgärder mot Iran som i sin tur år 2012 ersattes med förordningen (EU) nr 267/2012. De äldre förordningarna upphävdes i samband med detta. ISP har även fått liknande uppgifter inom ramen för ett antal andra sanktionsregimer.

Exportkontrollrådet (EKR)

Riksdagen beslutade år 1984, på grundval av prop. 1984/85:82 om ökad insyn och samråd i frågor som rör krigsmaterielexport, att en rådgivande nämnd i krigsmaterielfrågor skulle inrättas. Regeringen ombildade nämnden till Exportkontrollrådet (EKR) i samband med inrättandet av ISP år 1996. Regler för rådets sammansättning och verksamhet finns i ISP:s instruktion. Samtliga riksdagspartier är representerade i EKR. ISP:s generaldirektör är dess ordförande. En lista över rådets ledamöter under år 2012 återfinns nedan.

ISP:s generaldirektör ansvarar för urvalet av ärenden som görs till föremål för samråd med Exportkontrollrådet. Ofta sker samråd innan förhandsbesked lämnas till ett företag. Därutöver ska generaldirektören samråda med rådet innan ISP lämnar över ett ärende till regeringen för dess prövning enligt lagen om krigsmateriel eller enligt lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

Vid Exportkontrollrådets sammanträden redovisar Utrikesdepartementet bedömningar av de köparländer som är aktuella, och Försvarsdepartementet medverkar med bedömningar om ärendenas försvarspolitiska betydelse. Generaldirektören kan även kalla andra experter. En uppgift för rådet är att uttolka riktlinjerna samt EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport i specifika fall, till ytterligare vägledning för ISP.

Ledamöterna ges full insyn i handläggningen av utförelseärenden. Generaldirektören redovisar fortlöpande samtliga utförelsebeslut avseende export, liksom även beslutade förhandsbesked som inte tidigare redovisats i EKR och ärenden beslutade efter riktlinjepsaxis (anbudsunderrättelser och samarbetsavtal). Från och med år 2005 har ISP

Skr. 2012/13:114 även redovisat samtliga beredningsärenden avseende produkter med dubbla användningsområden i EKR.

Sammantaget säkerställer detta system en parlamentarisk insyn i tillämpningen av exportkontrollregelverket.

Avsikten med det svenska systemet, som vid en internationell jämförelse är unikt på så sätt att företrädare för de politiska partierna i förväg får tillfälle att diskutera tänkbara exportaffärer, är att skapa en bred förankring av exportkontrollpolitiken och främja kontinuitet i den förda politiken. Till skillnad från flera andra länder, behandlas ärenden i Exportkontrollrådet på ett tidigt stadium innan en konkret affär blir aktuell. Eftersom det skulle vara kommersiellt skadligt för exportföretagen om deras avsikter blev kända innan en affär kommit till stånd, är diskussionerna i rådet inte offentliga. De bedömningar som görs av enskilda länder omfattas normalt av utrikessekretess.

Exportkontrollrådet ersätter inte Utrikesnämnden i sådana ärenden som regeringen enligt regeringsformen ska överlägga med Utrikesnämnden om. Under år 2012 höll Exportkontrollrådet 8 sammanträden.

Den 3 mars 2011 beslutade regeringen att förordna nedanstående personer att vara ledamöter i Exportkontrollrådet. Förordnandena gäller tills vidare, dock längst till och med den 31 december 2014:

riksdagsledamoten Torbjörn Björlund (V),
riksdagsledamoten Carina Adolffsson Elgestam (S),
riksdagsledamoten Annicka Engblom (M),
riksdagsledamoten Mikael Jansson (SD),
riksdagsledamoten Lars Johansson (S),
riksdagsledamoten Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
riksdagsledamoten Kerstin Lundgren (C),
riksdagsledamoten Valter Mutt (MP),
riksdagsledamoten Caroline Szyber (KD),
tidigare riksdagsledamoten Göran Lennmarker (M),
tidigare riksdagsledamoten Lennart Rohdin (FP),
tidigare riksdagsledamoten Tone Tingsgård (S).

Det teknisk-vetenskapliga rådet (TVR)

För att bistå ISP:s generaldirektör i frågor med beredningen av ärenden som rör klassificering av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden är ett teknisk-vetenskapligt råd knutet till inspektionen. Det består av företrädare för institutioner med överblick över teknologins tillämpning på civila respektive militära områden.

4.2 Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av joniserande och icke-joniserande strålning, frågor om säkerhet och fysiskt skydd i kärnteknisk och annan verksamhet med strålning samt frågor om nukleär icke-spridning.

SSM:s uppgifter inom icke-spridning i samband med export av kärnämne och kärntekniska produkter anges i förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Därifrån framgår att SSM beslutar om tillstånd för export till ett land utanför EU eller för överföring inom EU av kärnämne och kärntekniska produkter, förutom i vissa speciella eller principiella fall i vilka regeringen är beslutande organ. Produkterna är specificerade i bilaga I, kategori 0, till rådets förordning (EG) nr 428/2009. SSM är även nationell tillsynsmyndighet vad gäller efterlevnaden av dessa bestämmelser. Den 19 april 2012 gav regeringen SSM utökade uppgifter avseende tillståndsprövning kopplat till rådets förordning (EU) nr 267/2012 om restriktiva åtgärder mot Iran. SSM:s uppgifter framgår även av förordning (2008:452) med instruktion för Strålsäkerhetsmyndigheten.

Inom området nukleär icke-spridning är SSM också enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet nationell tillsynsmyndighet för att svensk kärnteknisk verksamhet bedrivs på sådant sätt att de uppföljer de förpliktelser som följer av Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen. SSM är även nationell kontaktpunkt för IAEA:s databas för olovlig handel och annan otillåten hantering av kärnämnen och radioaktiva ämnen.

SSM samarbetar med andra myndigheter i exportkontrollfrågor, framför allt Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Tullverket. SSM får också tekniskt stöd från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), men besitter själv en hög specialkompetens inom det kärntekniska området.

Kontroll av kärnteknisk export

Kärnämne (uran, plutonium och torium) och kärnteknisk utrustning klassas som PDA-produkter och export är därför reglerad i rådets förordning (EG) nr 428/2009. Export ut ur EU kräver tillstånd men EU:s generella exporttillstånd gäller inte för dessa produkter. Därutöver, för flera produkter, däribland särskilt känsligt kärnämne och kärnteknisk utrustning, krävs tillstånd även för överföringar inom EU.

Vid en ansökan om tillstånd till export av kärnbränsle prövar SSM parallellt frågan om eventuell överlåtelse av kärnämnet enligt lagen (1984:3) och förordningen (1984:14) om kärnteknisk verksamhet. För använt kärnbränsle granskar SSM även frågan om hur materialet slutligt ska tas om hand. I fråga om använt kärnbränsle som härrör från en kärnteknisk verksamhet i Sverige ska ansökan bl.a. innehålla en försäkran att den som för ut materialet kommer att återta materialet, om det inte kan tas om hand på avsett sätt. SSM beslutar därutöver om transporten av kärnämne i syfte att förhindra radiologiska olyckor och för att tillse att adekvat fysiskt skydd finns.

De villkor som ställs vid beslut om exporttillstånd utgår från de riktlinjer som överenskommit inom Nuclear Suppliers Group (NSG). Därifrån ingår att inhämta vissa angivna försäkringar från mottagarlandets regering, innan ett exporttillstånd kan beviljas. SSM har i uppdrag att å regeringens vägnar inhämta försäkran från det mottagande landets regering vid kärnteknisk export, samt att utforma och avlämna Sveriges regeringens försäkran till det exporterande landets regering vid import av

sådant material. Försäkran ska avse att produkterna är för fredlig användning, att IAEA har full kontrollrätt i landet samt att kärnämne i landet har adekvat fysiskt skydd. Därutöver ska garanteras att vidareexport ej sker utan motsvarande försäkringar. SSM gör detta vid upprepade affärer med ett land. Vid en första affär inhämtar dock Utrikesdepartementet försäkran vid export eller avger försäkran vid import.

EU:s samtliga medlemsländer har anslutit sig till fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) vars syfte bl.a. är att upprätta en gemensam marknad för speciella material och utrustning inom kärnenergiområdet och att garantera att kärnämne inte används för andra ändamål än vad det är avsett för. Samtliga EU:s medlemsländer har också anslutit sig till Icke-spridningsfördraget (NPT) och har slutit kontrollavtal med IAEA med tillhörande Tilläggsprotokoll. Regeringen anser att det tillståndsförfarande som finns för handel inom EU enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 och medlemsländernas åtaganden inom ramen för Euratom i normalfallet ger tillräcklig säkerhet vid överföringar av kärnämne och kärntekniskt material mellan EU-stater och är i överensstämmelse med NSG:s riktlinjer.

EU har inom ramen för Euratomfördraget rätt att ingå avtal med tredje land. Bilateral avtal om kärnenergens fredliga användning har ingåtts mellan EU och USA, Kanada, Australien, Japan, Ukraina respektive Uzbekistan. Under år 2012 har EU ingått motsvarande avtal med Sydafrika som förväntas träda i kraft år 2013.

Samtliga medlemsländer i EU har förbundit sig att till IAEA rapportera all utförelse av kärnämne och kärnteknisk utrustning, enligt Tilläggsprotokollet till kontrollavtalet med IAEA, för Sveriges del INFCIRC/193/Add.8. För Sverige innebär det att EU-kommissionen, via sin säkerhetskontroll under Euratomfördraget, rapporterar all utförelse av kärnämne till IAEA och att SSM rapporterar all utförelse av kärnteknisk utrustning till IAEA. För denna rapportering krävs (till skillnad från övriga PDA-produkter) anmälan till SSM om utförd export av kärntekniska produkter förtecknade i bilaga I, kategori 0, av rådets förordning (EG) nr 428/2009.

Internationellt har intresset för kärnenergi ökat under senare år i flera länder och likaså har forskningen inom kärnteknikområdet ökat. Någon trend på grund av detta har inte kunnat ses i antalet exportansökningar, inte heller någon effekt av kärnkraftsolyckorna i Japan år 2011.

Antalet exportansökningar har under de senaste åren varit relativt konstant, medan antalet företag som söker tillstånd har ökat. Under år 2012 har andelen ansökningar som rör teknisk dokumentation och programvara varit dubbelt så hög som år 2011. Detta förklaras huvudsakligen med att många av dessa tillstånd löper på två år och att flera av ansökningarna rör förnyelse av under året utlöpta tillstånd.

Under år 2012 hanterade SSM ett femtiotal exportansökningar. Ett principiellt fall som SSM överlämnade år 2011 för regeringens beslut utgjordes av en export av ca 3 kg plutonium till USA inom ramen för det amerikanska initiativet Global Threat Reduction Initiative (GTRI). Materialet var av svenskt ursprung men överfördes under år 2012 till USA för slutgiltigt omhändertagande.

5 Statistik och begrepp

Inspektionen för strategiska produkter följer kontinuerligt marknadsföring och export av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden och förser regeringen med det statistiska underlaget för redovisningen av den svenska exporten av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Nedan följer några kommentarer till tabellerna om krigsmateriel, utförseltillstånd, faktiska leveranser, leasing, tillverkningsrätt, samarbete och militärt inriktad utbildning.

De företag som har tillstånd att tillverka och tillhandahålla krigsmateriel – för närvarande 150 stycken varav ett 40-tal är aktiva som exportörer – är skyldiga att lämna redovisningar i olika hänseenden till ISP.

Redovisningen av den svenska krigsmaterielexporten under år 2012 återfinns i bilaga. Statistik visas även från de senaste åren, eftersom enstaka försäljningar och leveranser av större system kan orsaka kraftiga svängningar i den årliga statistiken. Uppgifterna i skrivelsen baseras på lagstadgad årlig rapportering från de krigsmaterielexporterande företagen och myndigheter för år 2012 som sammanställts av ISP.

SSM följer den kärntekniska utvecklingen i Sverige och bidrar med statistiskt underlag till regeringen om export av kärntekniska produkter med dubbla användningsområden. Redovisning återfinns i bilaga.

Kategorier av krigsmateriel

Genom implementeringen av direktiv 2009/43/EG (ICT-direktivet) är från och med år 2012 den svenska krigsmaterieförteckningen likalydande med EU:s militära lista, med två nationella tillägg. I EU:s militära lista görs ingen uppdelning mellan krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK). Den svenska krigsmaterieförteckningen är därför kompletterad med en uppdelning på KS och ÖK. I skrivelsen redovisas uppdelning både på KS/ÖK samt krigsmaterieförteckningens beteckningar (ML) och nationella tillägg (NL) i förekommande fall. Kategorin krigsmateriel för strid omfattar materiel med förstörelsebringande verkan inklusive sikten för sådan materiel samt materiel för eldledning. Kategorin övrig krigsmateriel omfattar delar och komponenter till krigsmateriel för strid samt materiel som inte har direkt förstörelsebringande verkan i en stridssituation.

När det i en tabell anges att utförseltillstånd beviljats eller export skett inom en viss kategori innebär detta att en eller flera av kategorins produkter avses, eller delkomponenter till dessa. Det betyder dock inte att utförseltillstånd har beviljats för eller export skett av samtliga produkter inom varje materielkategori.

Det bör även observeras att då EU:s militära lista innehåller några kategorier som inte tidigare varit under kontroll så blir inte årsvis statistik fullt jämförbar.

Faktiska leveranser

Utförselstatistiken från ISP grundar sig på exportföretagens och myndigheternas lagstadgade redovisning av det fakturerade värdet av levererad materiel.

Förändringar från ett år till ett annat i den statistik som redovisas ger i sig inte underlag för en mer långsiktig bedömning av utvecklingstendenser. En enstaka större leverans ett år kan som nämnts medföra kraftiga utslag i statistiken.

Den svenska krigsmaterielexporten redovisas även i den allmänna utrikeshandelsstatistiken, som grundas på Tullverkets uppgifter till Statistiska centralbyrån (SCB). Statistiken från SCB skiljer sig dock från den som redovisas av ISP. I SCB:s statistik, som redovisas under rubriken ”Vapen och ammunition”, ingår både produkter som klassificeras som krigsmateriel och civila produkter. Militära flygplan, fordon och fartyg redovisas under andra rubriker. Vidare omfattar SCB:s statistik produkter som passerat gränsen för reparationer i Sverige eller i utlandet. I ISP:s statistik redovisas dessa inte som export för försäljning. SCB:s siffror är således inte jämförbara med ISP:s statistik och redovisas inte i denna skrivelse.

Följdleveranser

Det kan ibland vara av intresse att närmare studera hur stor andel av utförseltillstånden för försäljning till ett visst land som avser s.k. följdleveranser. I statistikredovisningen lämnas en sådan redogörelse för länder utanför EU/OECD. Där redovisas också vilken typ av materiel som omfattas av nya tillstånd.

Leasing

Svensk försvarsindustri och Försvarets materielverk (FMV), från år 2011 Försvarsexportmyndigheten (FXM), har under de senaste åren alltmer kommit att sluta olika former av leasingavtal med utländska kunder. Bakgrunden till detta kan sökas i den internationella utveckling på senare år där internationella operationer ofta innebär omedelbara operativa behov av materiel där normala upphandlingsformer inte klarar kraven tidsmässigt.

Modern materiel tillverkad för det svenska försvaret har också blivit tillgänglig som ett resultat av den minskade organisationen samt den förändrade hotbilden utan omedelbara hot mot Sverige. Ett exempel är den leasing som genomfördes till Storbritannien, Kanada samt Italien av artillerilokaliseringsradar.

Under år 2005 levererade FMV 14 JAS 39 Gripen till Tjeckien som ett resultat av det leasingavtal för perioden 2005–2015 som slöts mellan Sverige och Tjeckien år 2004. Under år 2012 har Försvarsexportmyndigheten inlett slutförhandling med Tjeckien i syfte att förlänga detta avtal. Förhandlingarna beräknas vara avslutade första kvartalet år 2013.

Under år 2007 slutlevererade FMV 14 JAS 39 Gripen till Ungern. Leasingavtalet med Ungern avseende JAS 39 Gripen omförhandlades i januari år 2012 med en förlängning till år 2026 då avtalet övergår i köp.

Vidare fick Saab Electronic Defence System tillstånd att leasa ut spaningsradar GIRAFFE AMB till Storbritannien och Australien.

Under år 2012 beviljades inga tillstånd för leasing.

I nuläget inkluderas inte leasingavtal med utländska kunder i underlaget för exportstatistik.

Upplåtelse av tillverkningsrätt, samarbete m.m.

Under år 2012 har 3 tillstånd lämnats för upplåtelse av tillverkningsrätt utanför Sverige. Tillstånden har avsett Norge (2 tillstånd) och USA (1 tillstånd).

Vidare har 24 samarbetsavtal avseende gemensam utveckling eller produktion granskats och godkänts under år 2012. Prövningen av ärenden rörande upplåtelse av tillverkningsrätt och samarbete med utländsk part sker, oavsett materieltyp, med de strängare kriterier som gäller för export av krigsmateriel för strid, eftersom sådant samarbete i regel medför en mer långsiktig bindning än regelrätt export. Sådana avtals omfattning, deras utsträckning i tiden, vidareexportklausuler, m.m. granskas då i detalj.

Regeringen har med stöd av lagen (1992:1300) om krigsmateriel föreskrivit en skyldighet att, för den som har upplåtit tillverkningsrätt avseende krigsmateriel till någon i utlandet eller som ingått avtal om samarbete med någon i utlandet, årligen redovisa om avtalen fortfarande är i kraft, om tillverkning eller annat samarbete alltfjämt förekommer samt hur samarbetet bedrivs. Under år 2012 har 8 företag redovisat ägande i 65 utländska rättssubjekt i 33 länder. 21 företag och en myndighet redovisade sammanlagt 219 licens- och samarbetsavtal i 26 länder.

Militärt inriktad utbildning

Militärt inriktad utbildning av utländsk medborgare får enligt lagen om krigsmateriel inte bedrivas inom eller utom landet utan tillstånd av ISP. Förbudet gäller inte utbildning som är knuten till försäljning av krigsmateriel för vilken utförelsetillstånd erhållits.

Inget tillstånd för militärt inriktad utbildning utfärdades under år 2012.

Export av krigsmateriel

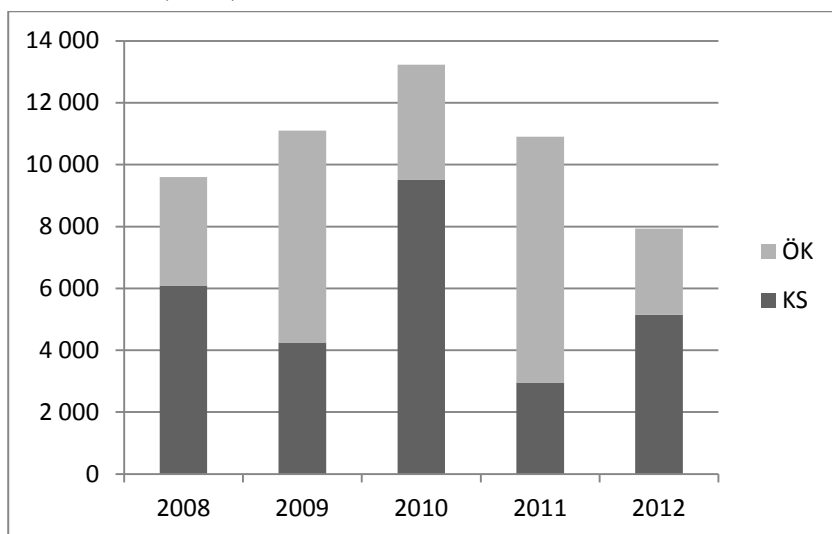
Tabell 1. Antal inkomna utförelärenden m.m. rörande export av krigsmateriel

Ärendetyp	2010	2011	2012
Förhandsbesked	22	15	19
Anbudsärenden	222	264	275
Utförelstillstånd	1 177	1 306	1 444

Tabell 2. Värdet av beviljade utförelstillstånd under 2008–2012 uppdelat på krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK)

År	Värde i löpande priser, mnkr			Förändring i procent		
	Totalt	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK
2008	9 604	6 095	3 508	+40	+66	+11
2009	11 103	4 252	6 851	+16	-30	+95
2010	13 228	9 501	3 727	+19	+123	-46
2011	10 898	2 960	7 937	-18	-69	+113
2012	7 936	5 147	2 789	-27	+74	-65

Tabell 3. Värdet av utförelstillstånd uppdelat på krigsmateriel för strid (KS) och övrig krigsmateriel (ÖK) 2008–2012 (mnkr)

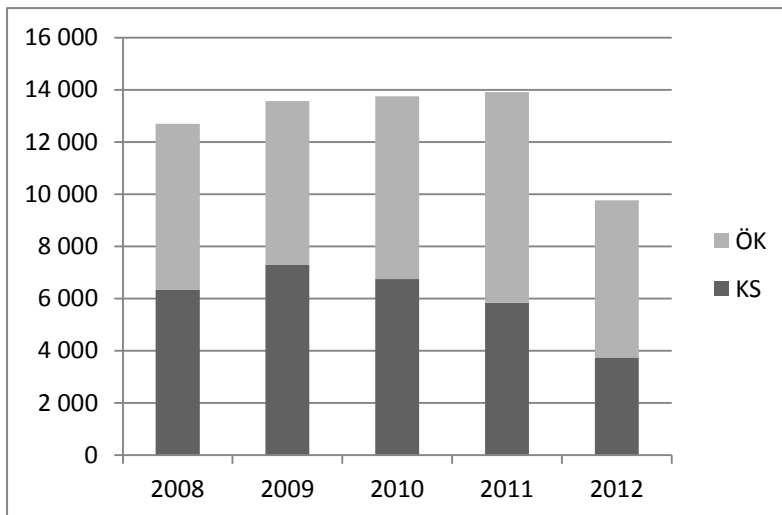

Tabell 4. Faktisk krigsmaterielexport 2008–2012 jämförd med total varuexport

Skr. 2012/13:114
Bilaga 1

År	Sveriges totala varuexport (löpande priser) mnkr	Krigsmaterielexport						
		Andel av varu-exp. %	Löpande priser, mnkr			Förändring i procent		
			Total	KS	ÖK	Total	KS	ÖK
2008	1 195 300	1,06	12698	6326	6372	+32	+75	+6
2009	998 100	1,36	13561	7288	6273	+7	+15	-2
2010	1 138 900	1,21	13745	6747	6998	+1	-7	+12
2011	1 212 600	1,15	13914	5840	8074	+1	-13	+15
2012	1 168 600	0,84	9760	3746	6014	-30	-35	-25

Tabell 5. Faktisk krigsmaterielexport 2008–2012 (mnkr)

Tabell 6. Kategorier av försvarsrelaterade produkter

EU ML	KS klassade produkter (övriga är ÖK)	Omfattning i stort av vapenkategori
1	<p>ML 1 a utom revolverar och pistoler samt vapen utformade för jakt och sportskytte.</p> <p>Slutstycken, eldrör (pipor), mantlar och lådor.</p> <p>ML 1c</p>	<p>Slätborrade vapen med en kaliber som understiger 20 mm, andra vapen och automatvapen med en kaliber på högst 12,7 mm (0,50 tum) samt tillbehör, enligt följande, och särskilt utformade komponenter för dessa vapen.</p>
2	<p>ML 2 a utom signatordämpande anordningar.</p> <p>Eldrör, mekanismer, markplattor och rekylhämnrättningar</p> <p>ML 2d</p>	<p>Slätborrade vapen med en kaliber på minst 20 mm, andra vapen eller utrustning med en kaliber som överstiger 12,7 mm (0,50 tum), kastare samt tillbehör, enligt följande, liksom särskilt utformade komponenter för dessa vapen.</p>
3	<p>ML 3 a utom rök, lys och övningsammunition samt ammunition med expanderande kula av typ som används för jakt eller sportskytte.</p> <p>Projektiler, granatkroppar, målsökare och stridsdelar.</p>	<p>Ammunition och temperingsdon enligt följande samt särskilt utformade komponenter för sådana.</p>
4	<p>ML 4 a utom rökbehållare, patroner och simulatorer.</p> <p>Målsökare, stridsdelar,, tändrör, zonströr, motorer, styrsystem, eldrör och lavetter</p> <p>ML 4 b. Endast aktivering, avfyring, läggning, detonering samt avlossning av KS definierad utrustning.</p>	<p>Bomber, torpeder, raketer, missiler, andra anordningar och laddningar med sprängverkan samt tillhörande utrustning och tillbehör, enligt följande, och särskilt utformade komponenter för sådana.</p>
5	<p>ML 5 a)</p> <p>ML 5 b endast målfångnings, målangivnings- samt målföljningssystem</p>	<p>Eldlednings-, övervaknings- och varningsutrustning samt relaterade system, utrustning för försök och skottställning samt motmedelsutrustning, enligt följande, som utformats särskilt för militär användning samt komponenter och tillbehör som utformats särskilt för dessa.</p>
6	<p>ML 6 a med begränsning till not 1 a) och b)</p>	<p>Markfordon och komponenter.</p>
7	<p>ML 7 a), b) och e)</p>	<p>Kemiska eller biologiska toxiska agens, "agens för kravallhantering", radioaktiva material, tillhörande utrustning, komponenter och material.</p>

EU ML	KS klassade produkter (övriga är ÖK)	Omfattning i stort av vapenkategori
8	ML 8 a), b) och c)	"Energetiska material", och besläktade substanser.
9	ML 9 a) 1, 2a) och b)	Krigsfartyg (ytfartyg eller undervattensfarkoster), särskild marin krigsmateriel, tillbehör, komponenter och andra ytfartyg.
10	ML 10 a) stridsflygplan samt c) UAV med beväpning	"Flygplan", "aerostat", UAV, flygplansmotorer och "flygplansutrustning", tillhörande utrustning och komponenter som särskilt utformats för militär användning.
EU ML	KS klassade produkter (övriga är ÖK)	Omfattning i stort av vapenkategori
11		Elektronisk utrustning som inte förekommer på något annat ställe i EU:s gemensamma militära förteckning enligt följande och särskilt utformade komponenter.
12	ML 12 a)	Höghastighetsvapen med kinetisk energi och tillhörande utrustning, enligt följande, samt komponenter som utformats särskilt för dessa vapen.
13		Pansar- eller skyddsutrustning samt dito konstruktioner och komponenter.
14		"Specialiserad utrustning för militär utbildning" eller för simulering av militära scenarion, simulatorer som särskilt utformats för att träna användningen av skjutvapen eller vapen enligt ML1 eller ML2 och särskilt utformade komponenter och tillbehör för dessa.
15		Bild- eller motmedelsutrustning, enligt följande, som utformats särskilt för militär användning, och särskilt utformade komponenter och tillbehör för denna.
16		Smidesstycken, gjutstycken och andra obearbetade produkter vars användning i en produkt som omfattas av förteckningen går att identifiera genom materialets beståndsdelar, form eller funktion, och som utformats särskilt för någon produkt som omfattas av ML1-4, ML6, ML9, ML10, ML12 eller ML19.
17		Övrig utrustning, material och

EU ML	KS klassade produkter (övriga är ÖK)	Omfattning i stort av vapenkategori
		"bibliotek", enligt följande, samt komponenter som utformats särskilt för dessa.
18		Utrustning och komponenter för framställning av produkter.
19	ML 19 a), b), c) och f)	Vapensystem baserade på riktad energi (DEW), därtill hörande utrustning eller motmedelsutrustning och testmodeller, enligt följande, och särskilt utformade komponenter för dessa.
20		Kryogen och "supraledande" utrustning, enligt följande, och särskilt utformade komponenter och tillbehör för sådan.
21		"Programvara".
22		"Teknik".

Tabell 7. Utförseltillstånd och faktisk export under år 2012 fördelade på mottagarländer och produktkategorier (mnkr)

Skr. 2012/13:114
Bilaga 1

Region / land	Beviljade utförseltillstånd			Faktisk export	
	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av tillstånden i mnkr	Huvudkategori av exporterad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av exporten i mnkr
EU					
Belgien	12	1, 5, 8, 13	29	1, 3, 5, 8, 13	27
Bulgarien	3	3, 13, 14	3	3, 14	1,5
Danmark	24	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13	181	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 17, 18, 21, 22	246
Estland	5	5, 13	0,5	3, 5	0,3
Finland	44	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22	710	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 17, 21, 22	535
Frankrike	37	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 18, 21, 22	191	1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 22	899
Grekland	1	13	∞		
Irland	3	3, 13, 22	43	2, 3, 10	36
Italien	25	1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17, 18, 21, 22	514	1, 2, 3, 5, 6, 8, 11, 13, 17	109
Lettland	7	1, 4, 5, 13, 14, 15, 22	5	3, 4, 5, 18	5
Litauen	1	13	∞	3	1
Luxemburg	4	13, 14	9	6, 13, 14	26
Malta	1	13	∞		
Nederländerna	13	1, 5, 6, 13, 17	8	1, 5, 6, 11, 13, 17	148
Nya Kaledonien, Fr			-	3	0,2
Polen	10	2, 3, 5, 8, 13	35	2, 3, 5, 8, 13	12,5
Portugal	4	1, 3, 13, 17, 22	9	1, 3, 17	1
Rumänien	2	3, 13	2	3	0,5
Slovakien	1	13	∞	3, 13	1
Slovenien	4	1, 5, 13	0,04	3, 5, 13, 14	0,6
Spanien	14	3, 5, 8, 9, 11, 13, 22	89	3, 5, 6, 7, 8, 11, 13	16

Region / land	Beviljade utförelsetillstånd			Faktisk export	
	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av tillstånden i mnkr	Huvudkategori av exporterad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av exporten i mnkr
Storbritannien	33	1, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 22	140	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 21, 22	428
Tjeckien	7	4, 5, 8, 13, 17, 22	4	3, 4, 5, 8, 13, 17	12
Tyskland	70	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 21, 22	212	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 21	394
Ungern	3	8, 13	0,02	3, 5, 8	3
Österrike	3	3, 13, 14	0,3	2, 3, 4, 8, 10, 13	8
Total	331	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22	2 184	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22	2 911

Övriga Europa					
Andorra			-	3	0,1
Bosnien-Hercegovina	1	13	0,1		
Island	1	13	∞	3, 8	0,3
Kroatien	2	13	∞	3, 6	3
Liechtenstein	1	13	∞		
Norge	54	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 17, 18	1 311	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 17, 18	335
Ryssland			-	3	15
Schweiz	22	3, 5, 7, 8, 13, 17	4	3, 5, 6, 7, 8, 13, 17	44,5
Turkiet	3	6, 13, 22	10	6, 13, 21, 22	13
Ukraina			-	3	1,5
Total	84	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 17, 18, 22	1 325	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 17, 18, 21, 22	412

Region / land	Beviljade utförseltillstånd			Faktisk export	
	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av tillstånden i mnkr	Huvudkategori av exporterad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av exporten i mnkr
Nordamerika					
Kanada	15	3, 6, 8, 13, 14, 17, 22	167	1, 2, 3, 5, 6, 8, 13, 14, 17, 18, 21, 22	457
USA	64	1, 2, 3, 5, 7, 8, 13, 14, 17, 18, 21, 22	1 856	1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 22	340
Total	79	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 17, 18, 21, 22	2 023	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22	797

Central-amerika och Karibien					
Mexiko	4	1, 5, 9, 13	30,5	1, 5, 9	39,5
Total	4	1, 5, 9, 13	30,5	1, 5, 9	39,5

Sydamerika					
Argentina	2	3, 13	0,6	3	0
Brasilien	11	1, 2, 3, 5, 8, 11, 13, 14, 22	10	1, 2, 3, 5, 6, 8, 15	20
Chile	6	2, 8, 13, 14	8	2, 3, 8, 14	15
Ecuador	2	3, 13	0,5		
Peru	1	13	∞		
Uruguay	1	13	∞		
Total	23	1, 2, 3, 5, 8, 11, 13, 14, 22	19	1, 2, 3, 5, 6, 8, 14, 15	35

Nordostasien					
Japan	23	2, 3, 4, 8, 13, 20, 22	137	2, 3, 4, 8	23
Republiken Korea	11	2, 5, 8, 9, 10, 13, 21	38	2, 5, 8, 9, 10	169
Total	34	2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 13, 20, 21, 22	175	2, 3, 4, 5, 8, 9, 10	192

	Beviljade utförseltillstånd			Faktisk export	
Region/land	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av tillstånden i mnkr	Huvudkategori av exporterad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av exporten i mnkr
Centralasien					
Kazakstan	-		-	3	0,3
Total				3	0,3

Sydostasien					
Brunei	5	2, 22	22	2	0,4
Malaysia	2	2, 13	20	2	3
Singapore	10	4, 5, 6, 8, 13	69	4, 5, 6, 8, 9, 13, 15	445
Thailand	12	2, 4, 5, 11, 13, 21, 22	223	2, 3, 4, 5, 10, 13, 14, 15, 21, 22	600
Total	29	2, 4, 5, 6, 8, 11, 13, 21, 22	334	2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 21, 22	1 048

Sydasien					
Indien	8	2, 5, 8, 9, 13, 22	291	2, 3, 5, 9, 13, 18, 22	1 438
Pakistan	5	4, 5, 18, 21, 22	19	4, 5, 10, 18, 21, 22	615
Total	13	2, 4, 5, 8, 9, 13, 18, 21, 22	310	2, 3, 4, 5, 9, 10, 13, 18, 21, 22	2 053

Mellanöstern					
Bahrain	2	5, 14	59	5, 22	41
Egypten	1	13	8	13	9
Förenade Arabemiraten	6	5, 13, 15, 21, 22	13	5, 9, 10, 13, 15	302
Israel	1	13	∞	13	0,3
Jordanien	1	13	∞	13	0,06
Kuwait	1	13	∞	1,5	46
Oman	1	13	∞	5	1
Qatar	1	13	∞		
Saudiarabien	4	3, 14, 15, 21	40	3, 5, 10, 11	922
Total	17	3, 5, 13, 14, 15, 21, 22	120	1, 3, 5, 9, 10, 11, 13, 15, 22	1 321

	Beviljade utförseltillstånd		Faktisk export		
Region/land	Antal beviljade tillstånd	Huvudkategori av beviljad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av tillstånden i mnkr	Huvudkategori av exporterad materiel (EU:s militära lista)	Värdet av exporten i mnkr
Nordafrika					
Algeriet	2	5, 13, 21, 22	515	17	172
Tunisien	-			4	0,3
Total	2	5, 13, 21, 22	515	4, 17	172

Afrika söder om Sahara					
Botswana	1	13	∞		
Namibia	1	13	∞	3	0,3
Sydafrika	8	1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 21, 22	12,5	1, 2, 3, 10, 11, 13, 17, 21	403
Zambia	2	1, 3	0,5	3	0,01
Total	12	1, 2, 3, 5, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 21, 22	13	1, 2, 3, 10, 11, 13, 17, 21	403

Oceanien					
Australien	9	3, 5, 11, 13, 14, 21, 22	864	2, 3, 4, 5, 11, 14, 15, 18, 22	363
Nya Zeeland	3	3, 13	23	2, 3	13
Total	12	3, 5, 11, 13, 14, 21, 22	887	2, 3, 4, 5, 11, 14, 15, 18, 22	376
TOTALT	640	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22	7 936	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 22	9 760

Tabell 8a. Export av krigsmateriel 2010–2012 fördelad på länder och regioner uppdelad på KS och ÖK (mnkr)

Värden i miljoner kronor

Region /land	2010			2011			2012		
	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK	Totalt
EU	3 511	2071	5 582	1 409	1 363	2 772	931	1 980	2 911
Belgien	3	3	6	19	5,1	24,2	24	3	27
Bulgarien	-	0,6	0,6	-	0,3	0,3	-	1,5	1,5
Danmark	106	385	491	0,8	167,6	168,4	28	218	246
Estland	5	248	253	0,05	3,1	3,2	0,03	0,3	0,3
Finland	280	153	433	92,7	129,8	222,6	320	215	535
Frankrike	15	209	224	93,8	319	412,8	264	635	899
Grekland	0,1	2	2	0,2	-	0,2	-	-	-
Irland	15	10	25	-	3,9	3,9	-	36	36
Italien	21	109	130	2,5	61,7	64,2	5	104	109
Lettland	9	0,3	9	0,005	20,8	20,8	0,02	5	5
Litauen	0,3	2	2	0,04	0,9	0,9	0,005	1	1
Luxemburg	8	4	12	-	5,8	5,8	-	26	26
Malta				-	0,006	0,006	-	-	-
Neder- länderna	1917	190	2107	543,7	20	563,8	-	148	148
Nya Kaledonien,Fr	-	-	-	-	0,2	0,2	-	0,2	0,2
Polen	13	21	34	10,8	19,6	30,4	8,5	4	12,5
Portugal	-	0,7	0,7	0,02	1,8	1,9	-	1	1
Rumänien	-	0,3	0,3	-	0,5	0,5	-	0,5	0,5
Slovakien	3	1	4	0,2	0,9	1,1	-	1	1
Slovenien	0,01	0,7	0,7	0,005	0,7	0,7	0,003	0,6	0,6
Spanien	2	41	43	0,5	10,7	11,2	2	14	16
Storbritan- nien	1004	423	1427	560,5	193,3	753,8	189	239	428
Tjeckien	34	2	36	1	4,9	5,9	9	3	12
Tyskland	13	252	265	39,4	382,5	421,9	80,5	314	394
Ungern	0,4	2	2	0,5	3,4	3,9	0,6	2	3
Österrike	63	12	75	43	6,6	49,6	0,2	8	8
Övriga Europa	123	135	258	141,7	184	325,7	261	151	412
Andorra	-	0,1	0,1	-	0,1	0,1	-	0,1	0,1
Island	0,02	0,3	0,3	0,01	0,2	0,2	0,04	0,2	0,3
Kroatien	0,06	2	2	0,003	0,4	0,4	0,0005	3	3
Norge	123	92	215	137,7	104,1	241,8	261	74	335

Region /land	2010			2011			2012		
	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK	Totalt
Ryssland	-	16	16	-	8,9	8,9	-	15	15
Schweiz	0,02	23	23	0,3	69,7	70	0,4	44	44,5
Turkiet	-	0,2	0,2	3,7	0,3	4	-	13	13
Ukraina	-	1	1	-	0,4	0,4	-	1,5	1,5
Nordamerika	1 033	700	1 733	701,4	480,2	1181,6	389	408	797
USA	872	392	1264	517,5	235,9	753,4	174	166	340
Kanada	161	308	469	183,9	244,3	428,2	215	242	457
Central-amerika och Karibien	7	2	9	-	51,6	51,6	-	39,5	39,5
Mexiko	7	2	9	-	51,6	51,6	-	39,5	39,5
Trinidad och Tobago	-	0,3	0,3	-	-	-	-	-	-
Sydamerika	30	33	63	28,2	5,9	34,1	10	25	35
Argentina	1	1	2	-	-	-	-	-	-
Brasilien	7	29	36	7	5	12	6	14	20
Chile	22	2	24	21,2	0,03	21,3	4	11	15
Ecuador	-	1	1	-	0,5	0,5	-	-	-
Peru	-	-	-	-	0,4	0,4	-	-	-
Nordostasien	254	69	323	14,8	28,8	43,6	13	179	192
Hongkong, Kina	-	-	-	-	0,3	0,3	-	-	-
Japan	16	14	30	14	16,9	30,9	10	13,5	23
Republiken Korea	238	55	293	0,8	11,6	12,4	3	166	169
Centralasien	-	1	1	-	-	-	-	0,3	0,3
Kazakstan	-	1	1	-	-	-	-	0,3	0,3
Sydostasien	416	856	1 272	2799,5	451,6	3 251	504	544	1 048
Brunei	156	1	157	26,5	6,3	32,8	-	0,4	0,4

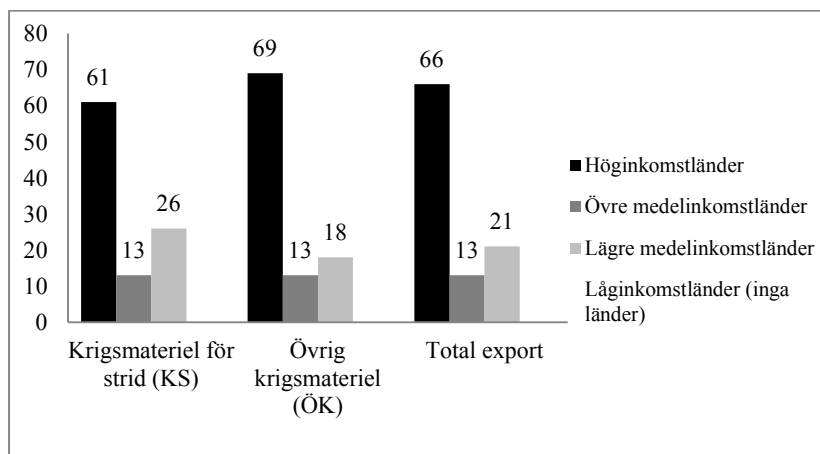
Region /land	2010			2011			2012		
	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK	Totalt	KS	ÖK	Totalt
Malaysia	-	6	6	-	14,5	14,5	-	3	3
Singapore	260	351	611	144,9	41	186	383	62	445
Thailand	-	498	498	2 628	389,7	3017,7	121	479	600
Sydasien	27	2009	2 036	1,5	1911,9	1913,3	971	1 082	2 053
Bangladesh	-	-	-	1,4	-	1,4	-	-	-
Indien	0,2	696	696	0,01	1049,5	1049,5	805	633	1 438
Pakistan	27	1313	1340	-	862,3	862,3	166	449	615
Mellanöstern	208	904	1 112	141,9	3264,3	3406,2	39	1 282	1 321
Bahrain	23	8	31	-	4,4	4,4	35	5,5	41
Egypten	-	0,2	0,2	-	-	-	-	9	9
Förenade Arabemiraten	-	804	804	-	526,2	526,2	-	302	302
Irak	-	-	-	-	4,3	4,3	-	-	-
Israel	-	-	-	-	-	-	-	0,3	0,3
Jordanien	-	0,2	0,2	-	-	-	-	0,06	0,06
Kuwait	-	0,1	0,1	0,2	0,8	1	-	46	46
Oman	-	30	30	-	1,1	1,1	-	1	1
Saudiarabien	185	61	246	141,7	2727,5	2869,2	4	918	922
Nordafrika	-	17	17	-	198,5	198,5	-	172	172
Algeriet	-	16	16	-	197	197	-	172	172
Tunisien	-	0,8	0,8	-	1,5	1,5	-	0,3	0,3
Afrika söder om Sahara	1 066	13	1 079	511,1	7,2	518,4	362	41	403
Namibia	-	0,3	0,3	-	0,2	0,2	-	0,2	0,3
Sydafrika	1066	13	1079	511,1	7	518,2	362	41	403
Tanzania	-	0,1	0,1	-	-	-	-	-	-
Zambia	-	-	-	-	-	-	-	0,1	0,1
Oceanien	74	186	260	90,6	127,2	217,8	266	110	376
Australien	71	184	255	87,7	123,3	211	258	105	363
Nya Zeeland	3	2	5	2,9	3,9	6,8	8	5	13
TOTALT	6 747	6998	13745	5 840	8 074	13 914	3 746	6 014	9 760

Tabell 8b. Krigsmaterielexporten, fördelad på regioner i procent av värdet år 2012

Skr. 2012/13:114
Bilaga 1

Region	Andel Export (%)
EU	29,8 %
Sydasiens	21,0 %
Mellanöstern	13,5 %
Sydostasien	10,7 %
Nordamerika	8,2 %
Övriga Europa	4,2 %
Afrika söder om Sahara	4,1 %
Oceanien	3,8 %
Nordostasien	2,0 %
Nordafrika	1,8 %
Centralamerika och Karibien	0,4 %
Sydamerika	0,4 %
Centralasien	0,0 %

Tabell 8c. Exporten av krigsmateriel för strid (KS), övrig krigsmateriel (ÖK) och total export år 2012 fördelad på länder uppdelade efter inkomst

Indelningen av länder är baserad på den sammanställning som Världsbanken gjort om länders ekonomiska status. En fullständig lista över länderindelningen finns på webbplatsen www.worldbank.org. De länder Sverige exporterar krigsmateriel till eller har beviljat utförseltillstånd till under år 2012 följer indelningen:

Höginkomstländer: Andorra, Australien, Bahrain, Belgien, Brunei, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Förenade Arabemiraten, Irland, Island, Israel, Italien, Japan, Kanada, Kroatien, Kuwait, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Nya Kaledonien (FR), Nya Zeeland, Oman, Polen, Portugal, Republiken Korea, Saudiarabien, Schweiz, Singapore, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Tjeckien, Tyskland, Ungern, USA, Österrike.

Övre medelinkomstländer: Algeriet, Brasilien, Bulgarien, Chile, Jordanien, Kazakstan, Lettland, Litauen, Malaysia, Mexiko, Namibia, Rumänien, Ryssland, Sydafrika, Thailand, Tunisien, Turkiet.

Lägre medelinkomstländer: Egypten, Indien, Pakistan, Ukraina, Zambia.

Låginkomstländer: Inga länder.

Tabell 9. Följdleveranser år 2012

Land	Antal tillstånd	Varav följdleverans-tillstånd	Varav nya tillstånd	Materiel
Algeriet	2	1	1	Radarsystem
Argentina	2	2		
Bahrain	2	2		
Bosnien- Hercegovina	1	1		
Botswana	1			
Brasilien	11	9	2	Elektronikmateriel, materiel till flygplan
Brunei	5	5		
Bulgarien	3	2	1	Simulatorutrustning
Ecuador	2	2		
Egypten	1	1		
Förenade Arabemiraten	5	3	2	Komponenter till fartyg
Indien	8	7	1	Fartygsutrustning
Israel	1	1		
Jordanien	1	1		
Kroatien	2	1	1	Skyddsmateriel
Kuwait	1	1		
Lettland	7	7		
Liechtenstein	1	1		
Litauen	1	1		
Malaysia	2	2		
Malta	1			
Namibia	1	1		
Oman	1	1		
Pakistan	5	5		
Peru	1	1		
Qatar	1	1		
Rumänien	2	2		
Saudiarabien	3	2	1	Övningsmateriel för flygplan
Singapore	10	10		
Sydafrika	8	3	5	Ammunition, handeldvapen, komponenter till fordon
Thailand	12	10	2	Elektronisk utrustning för ledningssystem
Uruguay	1	1		
Zambia	2	1	1	Handeldvapen

Tabell 10. Avtal om tillverkningsrätt och samarbete

Under år 2012 har ISP beviljat tre tillstånd för svenska företag att ingå avtal som innebär upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrätt till någon utanför Sverige. Tillstånden har avsett följande länder: USA (1 tillstånd) och Norge (2 tillstånd).

ISP har under år 2012 beviljat 24 tillstånd för svenska myndigheter och svenska företag att ingå samarbetsavtal med någon utanför landet om att gemensamt med denne eller för hans räkning tillhandahålla tekniskt bistånd till någon i utlandet, utveckla krigsmateriel eller metod för framställning av sådan materiel eller om att gemensamt tillverka krigsmateriel. Tillstånden har avsett följande länder och organisationer: Australien (2 tillstånd), Europeiska försvarsbyrån, EDA (3 tillstånd, i vilka följande länder deltar: Belgien [1 tillstånd], Finland [1 tillstånd], Frankrike [3 tillstånd], Italien [3 tillstånd], Nederländerna [2 tillstånd], Norge [2 tillstånd], Polen [1 tillstånd], Spanien [1 tillstånd], Storbritannien [1 tillstånd], Tyskland [3 tillstånd] och Österrike [2 tillstånd]), Finland (1 tillstånd) Förenade Arabemiraten (1 tillstånd), Indien (2 tillstånd), Kanada (1 tillstånd), Nederländerna [1 tillstånd], Norge (2 tillstånd), Singapore (3 tillstånd), Storbritannien (4 tillstånd), Sydkorea (3 tillstånd) och USA (2 tillstånd).

**Tabell 11. Svensk export av små och lätta vapen år 2012
(definitionen i FN:s vapenregister¹)**

Kategori enligt FN:s vapenregister	
Små vapen	
1. Revolvrrar och automatpistoler	Ingen export
2. Gevär och karbiner	Ingen export
3. Kulsprutepistoler	Ingen export
4. Automatkarbiner	Ingen export
5. Lätta kulsprutor	Ingen export
6. Övrigt	Finkalibrig ammunition har exporterats till, Finland, Italien, Japan, Kanada, Norge Storbritannien, Sydafrika, Thailand, Tyskland, USA och Österrike.
Lätta vapen	
1. Tung kulsprutor (12,7 mm)	Export av ammunition till Norge
2. Granattillsats för montering på vapen (40 mm)	Export av komponenter till Italien samt ammunition till Danmark och Tyskland.

¹ Denna rapportering redovisar inte export av jakt- och sportskyttevapen och ammunition till dessa.

3. Bärbara pansarvärnspjäser	Ingen export
4. Rekylfria vapen (gevärssystem)	Granatgevärssystem har exporterats till Brasilien, Chile, Kanada, Polen och USA. Därutöver har även reservdelar, komponenter och ammunition till granatgevärssystem exporterats till Australien, Danmark, Indien, Irland, Japan, Kanada, Nya Zeeland, Polen, USA och Österrike
5. Bärbara pansarvapen	Pansarvapen har exporterats till Frankrike. Därutöver har reservdelar övningsmateriel och komponenter exporterats till Danmark, Frankrike, Irland, Luxemburg, Norge, Storbritannien, USA och Österrike.
6. Granatkastare med kaliber mindre än 75 mm	Ingen export
7. Övrigt	Ingen export

Tabell 12. Svensk export av MANPADS (Man-Portable Air Defence Systems) år 2012 enligt definitionen i FN:s vapenregister

MANPADS-sikten har exporterats till Pakistan och robotar, reservdelar, övningsmateriel m.m. till Australien, Finland, Lettland, Pakistan, Singapore, Thailand, Tunisien och Tjeckien till ett sammanlagt värde om 342 877 tkr.

Tabell 13. Beslut om godkänd vidareexport år 2012

Ansökan från	Avser materiel	Destination
Litauen	Överföring av krigsmateriel inom litauiska statliga myndigheter	Litauen
Norge	Granatgevär Carl Gustaf (ML 2)	Estland
USA	Sprängämnen (ML 8)	USA
Norge	Bandvagnar (ML 10)	Finland
Norge	Granater (ML 3)	Sverige
Singapore	Finkaliberammunition (ML 3)	Estland
Norge	Lastbil (ML 10)	Sverige

Tabell 14. Exporterande företag och myndigheter år 2012

Företag och myndigheter med export över 10 miljoner kronor (mnkr)

Företag	KS	ÖK	Totalt
Saab AB, Surveillance Systems	0	1 354 420 936	1 354 420 936
FFV Ordnance AB	805 000 000	502 640 186	1 307 640 186
Saab AB, Electronic Defence Systems	424 737 212	821 831 378	1 246 568 590
BAE Systems Hägglunds AB	149 491 891	885 579 259	1 035 071 150
Saab Dynamics AB	583 954 040	303 703 329	887 657 369
Saab AB, Aeronautics	500 413 843	66 312 439	566 726 282
FMV, Försvarets materielverk	120 000 000	422 513 704	542 513 704
Saab AB, Security and Defence Solutions	230 222 984	236 149 706	466 372 690
BAE Systems Bofors AB	119 039 751	298 863 419	417 903 170
Kockums AB	276 400 000	111 300 000	387 700 000
Nammo Vanäsverken AB	262 569 322	5 195 618	267 764 940
Saab Barracuda AB	0	246 954 357	246 954 357
EURENCO Bofors AB	182 003 576	172 451	182 176 027
Norma Precision AB	12 063 156	159 825 663	171 888 819
Swede Ship Marine AB	0	166 807 060	166 807 060
SSAB EMEA AB	0	91 563 736	91 563 736
Saab AB, Training & Simulation	0	61 440 898	61 440 898
FLIR Systems AB	52 986 650	4 490 678	57 477 328
Nammo LIAB AB	14 410 149	41 734 132	56 144 281
Scania CV AB	0	41 856 106	41 856 106
Åkers Krutbruk Protection AB	0	39 287 229	39 287 229
Saab AB, Support and service	1 178 000	32 014 954	33 192 954
Polyamp AB	0	20 427 478	20 427 478
GKN Aerospace Sweden AB	0	19 007 700	19 007 700
N. Sundin Docksta- varvet AB	0	12 401 107	12 401 107

Följande företag och myndigheter exporterade för mellan 1 miljon och 10 miljoner kronor år 2012:

BAE Systems SWS Defence AB, Deform AB, MSE Weibull AB, FXM Försvarsexportmyndigheten, Comtri AB, Aimpoint AB, Airsafe Sweden AB, Schill Reglerteknik AB, PartnerTech Karlskoga AB, GKN Aerospace Applied Composites AB, Taiga AB, Nammo Vingåkersverken AB, Befyraem Technologies AB (B4M), Saab Underwater Systems AB, Saab Training Systems AB (Saab AB, Training & Simulation), Ekenäs Mekaniska AB.

Ett antal företag och myndigheter exporterade för mindre än 1 miljon kronor år 2012:

SSPA Sweden AB, Waltreco AB, Exensor Technology AB, Saab Bofors Test Center AB, Mats Vallrud med firma Vallrud Vision Sweden, New Pac Safety AB, Loxitec AB, Stalons Svarv & Svets AB, Hackås Precisionsgjuteri AB, Filtrator Värme & Vent AB, AimSport Sweden AB, Cross Control AB, Spuhr i Dalby AB, Bössmakaren Hans Englund AB, CNC Process i Hova AB, FMLog Resmat, S. Stoltz Sweden AB, Arrow Nordic Components AB.

Tabell 15. Redovisning av beviljade s.k. enskilda tillhandahållandetillstånd (brokers) under år 2012

Antal	Värde	ML-kategorier ²	Länder
16	Går ej att ange då värde inte alltid efterfrågas av ISP	1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 15.	Albanien Algeriet Amerikas Förenta Stater Australien Belgien Danmark Estland Finland Frankrike Grekland Irland Italien Kanada Lettland Litauen Nederländerna Norge Polen

² Aktuell materiel är huvudsakligen delkomponenter, främst till underleverantörer i samarbetsprojekt.

			Portugal Schweiz Singapore Slovenien Spanien Storbritannien Tjeckien Tyskland Ungern Österrike
--	--	--	---

Skr. 2012/13:114
Bilaga 1

Företag med tillstånd att tillhandahålla krigsmateriel år 2012

ACR Aviation Capacity Resources International AB, BAE Systems SWS Defence AB, BB Avionic System AB, Centric Labs AB, Countermine Technologies AB, Defendor AB, Ex & Plose AB, FFV Ordnance AB, Gripen International AB, Grontmij Installationspartner AB, MP-SEC International AB, MvP Enterprises, Naverviken Logistic AB, Neptunus Hav och Land, Promoteq i Sandviken AB, Rockwell Collins Sweden AB, Saab Underwater Systems AB, Sako Oy Finland Filial, Swedish Security Technology & Innovation (SSTI), Södermanlands regementes museiförening, Thales Sverige AB, Trelleborg Protective Products AB, W.L. Gore & Associates Scandinavia AB, Venatio AB, Volvo Defence AB.

Tabell 16. Implementering av direktiv 2009/43/EG om överföring av krigsmateriel inom gemenskapen

Från och med 30 juni 2012 trädde lagändringen avseende lagen om krigsmateriel med anledning av direktiv 2009/43/EG ikraft (ICT direktivet). Nedan lämnas en redogörelse för de praktiska konsekvenserna detta har fått under år 2012.

Införande av generella tillstånd

ISP har beslutat om fem generella tillstånd, som publicerats i Tullverkets författningssamling (TFS) samt även på ISP webbsida www.isp.se. Till varje generellt tillstånd finns en bilaga med vilken krigsmateriel och tekniskt bistånd som omfattas.

TFS	Omfattning
2012:7	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till en försvarsmakt eller en avtalsslutande myndighet i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
2012:8	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till en certifierad mottagare i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
2012:9	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) för demonstration, utvärdering och utställning

TFS	Omfattning
2012:10	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) för underhåll eller reparation
2012:11	Utförelse av krigsmateriel samt lämnade av tekniskt bistånd till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) efter underhåll, reparation eller demonstration

En förutsättning att utnyttja tillstånden är att aktuellt företag anmäler utnyttjande senast 30 dagar före det första utnyttjandet.

Under år 2012 har 9 företag anmält följande utnyttjande:

TFS 2012:7	TFS 2012:8	TFS 2012:9	TFS 2012:10	TFS 2012:11
4	1	8	5	6

Följande fakturerad och levererad krigsmateriel har leveransdeklarerats avseende år 2012:

TFS	Kategori	Produkt	Värde (kkkr)	Mottagarland
2012:7	ML 14 (ÖK)	Simulatorsystem	40 046	Danmark Norge Slovenien Storbritannien Tyskland

Certifiering som mottagare av krigsmateriel och tekniskt bistånd

Ett företag kan ansöka om certifiering som mottagare av krigsmateriel och tekniskt bistånd och därigenom motta komponenter via generella tillstånd utfärdade i något EES land.

Under år 2012 har ISP mottagit en sådan ansökan från FLIR Systems AB. ISP har beslutat om certifiering 2012-11-06, vilket har publicerats i Post och Inrikes Tidningar. Under år 2012 har totalt inom EU certifierats 9 företag i 5 länder. Aktuell information finns på EU kommissionens hemsida <http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/defence/certider>

Andel globala och individuella tillstånd till EES länder

Med införandet av ICT-direktivet infördes utöver generella tillstånd även globala och individuella tillstånd. Mot bakgrund av ICT-direktivets anda att i första hand utnyttja generella och globala tillstånd kan aktuellt läge vara av intresse.

Under andra halvåret år 2012 sedan ICT-direktivet trädde i kraft har ISP beviljat totalt 362 utförelsetillstånd till EES länder varav 20 % globala samt 80 % individuella.

En slutsats av ovanstående samt även antal företag som utnyttjar generella tillstånd och antal certifierade företag är att det praktiska införandet av ICT-direktivet ännu är i en tidig fas.

Export av produkter med dubbla användningsområden

Tabell 1. Antal inkomna utförelärenden m.m. rörande produkter med dubbla användningsområden (PDA) 2010–2012

Utförelärenden	2010	2011	2012
Totalt utförelse tillstånd, globala och individuella, varav:	1 046	1 150	1 089
Wassenaararrangemanget	476	602	583
Missilteknologikontrollregimen	4	6	10
Nuclear Suppliers Group (Part 2)	21	20	19
Australiengruppen	344	342	325
Sanktioner	193	180	152
Icke kontrollerade produkter	8	0	0
Iransanktioner - finansiella ärenden	2010	2011	2012
Totalt ärenden avseende överföring av tillgångar och finansiella tjänster	228	649	249
Anmälan	77	194	80
Tillstånd	151	455	169

Tabell 2. Antal utfärdade förhandsbesked och förfrågningar samt icke-kontrollerade produkter avseende PDA 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Totalt antal utfärdade förhandsbesked	81	89	205	222	141
Varav antal förfrågningar om icke-kontrollerade produkter	93	57	173	164	109

Tabell 3. Antal avgjorda ärenden som rör begäran om förhandsbesked – kontrollerade samt icke-kontrollerade produkter år 2012

Land	Icke-kontrollerade produkter			Kontrollerade produkter		Summa
	Ej anledning att tillämpa catch all	"Catch all" negativ	"Catch all"	Listad produkt, positivt	Listad produkt, avslag	
Algeriet	1			1		2
Arabrepubliken Syrien	2					2
Brunei				1		1
Egypten	1					1
Folkrepubliken Kina	6					6
Förenade Arabemiraten	2					2
Georgien					1	1
Hongkong, Kina	1			3		4
Indien	2	1		2		5
Indonesien				1		1
Irak	1					1
Iran	78	3	2			83
Israel				1		1
Kazakstan				1		1
Kenya				1		1
Kuwait	1					1
Marocko	1					1
Mocambique				1		1
Myanmar (Burma)				1		1
Oman				1		1
Pakistan	2			1	1	4
Ryska Federationen (Ryssland)	1			4	1	6
Saudiarabien				1	1	2
Serbien				2		2
Sudan	1					1
Taiwan					1	1
Thailand	1					1
Turkiet	2					2
Turkmenistan				1		1
Uzbekistan					1	1
Venezuela				1		1
Vietnam				2		2

Tabell 4. Generella tillstånd

Under år 2012 har EU infört ytterligare generella tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1232/2011.

Aktuella företag är skyldiga att senast 30 dagar efter första användande anmäla detta till ISP.

Under år 2012 har följande antal företag anmält sådant utnyttjande, avseende EU 001 redovisas även tidigare års anmälningar, sedan anmälningsplikt infördes år 2009.

ÅR	EU 001	EU 002	EU 003	EU 004	EU 005	EU 006
2012	21	0	1	1	0	0
2011	18	-	-	-	-	-
2010	14	-	-	-	-	-
2009	17	-	-	-	-	-

Tabell 5. Beviljade exporttillstånd för produkter med dubbla användningsområden (PDA), tillhörande NSG:s lista 1, från företag i Sverige (källa SSM)

Mottagarland	År 2010 Exportörande företag ³ , antal licenser	År 2011 Exportörande företag, antal licenser	År 2012 Exportörande företag, antal licenser
EU	Westinghouse, 1		Westinghouse, 1
Argentina			Westinghouse, 1
Finland	Westinghouse, 2	Westinghouse, 1	Westinghouse, 3
Frankrike		Westinghouse, 2	
Island	Svenska Tanso, 1	Svenska Tanso, 1	
Japan	Sandvik, 2 Studsvik, 1 Westinghouse, 2	Westinghouse, 5	Westinghouse, 1
Kanada	Westinghouse, 1		
Kazakstan	Westinghouse, 1		Westinghouse, 1
Kina, Folkrepubliken	Sandvik, 1	Svenska Tanso, 2 Sandvik, 1	Sandvik, 1
Korea, Republiken	KWD Nuclear Instruments AB, 2 Vattenfall Nuclear Fuel AB, 1	Westinghouse, 1	
Malaysia		Svenska Tanso, 1	

³ Wedholm Medical bytte namn till KWD Nuclear Instruments 2010-09-09.

Mottagarland	År 2010 Exportörande företag ³, antal licenser	År 2011 Exportörande företag, antal licenser	År 2012 Exportörande företag, antal licenser
Norge	Wedholm Medical, 3, Westinghouse, 1	Westinghouse, 1 KWD Nuclear Instruments, 2	Westinghouse, 4 Studsvik, 2 KWD Nuclear Instruments, 1
Polen			Sandvik, 1
Ryssland	Vattenfall Nuclear Fuel AB, 1		
Schweiz	Westinghouse, 3	Westinghouse, 1	Westinghouse, 4 KWD Nuclear Instruments, 1
Spanien	Sandvik 1, Westinghouse, 1	Westinghouse, 1 Sandvik, 2	Westinghouse, 1 Sandvik, 1
Sydafrika		Westinghouse, 1	Westinghouse, 2
Taiwan			Westinghouse, 1
Tyskland	Areva NP Uddcomb, 1 Westinghouse, 4 KWD Nuclear Instruments AB, 1	Westinghouse, 1 KWD Nuclear Instruments, 1 Ringhals AB, 2	KWD Nuclear Instruments, 1
Ukraina	Westinghouse, 1	Westinghouse, 1	Westinghouse, 1
USA	Westinghouse, 17	Westinghouse, 7 Sandvik, 2 Areva NP Uddcomb, 1	Westinghouse , 16 Studsvik, 1 Vattenfall Nuclear Fuel, 1
Vietnam			KWD Nuclear Instruments, 1

Verksamhet vid Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM

På det nukleära området är export utanför EU tillståndspliktig, men även en stor del av handeln mellan EU-länder är tillståndspliktig. Berörda produkter och teknologier finns i bilaga IV del 2 till rådets förordning (EG) nr 428/2009. Generella tillstånd får inte användas för dessa produkter.

SSM: 52 ansökningar om exporttillstånd har inkommit under år 2012 (38 ärenden 2011, 55 ärenden 2010). 40 ansökningar ledde till tillstånd, återstående är under behandling. För 1 stycken inhämtade SSM regeringsgarantier. Inga ansökningar överlämnades till regeringen. SSM lämnade garantier å regeringens vägnar i 3 ärenden om import av kärntekniska produkter.

Tabell 6. Medlemskap i multilaterala exportkontrollregimer år 2012

Land	ZC	NSG	AG	MTCR	WA
Argentina	x	x	x	x	x
Australien	x	x	x	x	x
Belgien	x	x	x	x	x
Brasilien	-	x	-	x	x
Bulgarien	x	x	x	x	x
Cypern	-	x	x	-	-
Danmark	x	x	x	x	x
Estland	-	x	x	-	x
Finland	x	x	x	x	x
Frankrike	x	x	x	x	x
Grekland	x	x	x	x	x
Irland	x	x	x	x	x
Island	-	x	x	x	-
Italien	x	x	x	x	x
Japan	x	x	x	x	x
Kanada	x	x	x	x	x
Kazakstan	x	x	-	-	-
Kina	x	x	-	-	-
Korea (Rep.)	x	x	x	x	x
Kroatien	x	x	x	-	x
Lettland	-	x	x	-	x
Litauen	-	x	x	-	x
Luxemburg	x	x	x	x	x
Malta	-	x	x	-	x
Mexiko	-	x	-	-	x
Nederländerna	x	x	x	x	x
Norge	x	x	x	x	x
Nya Zeeland	-	x	x	x	x
Polen	x	x	x	x	x
Portugal	x	x	x	x	x
Rumänien	x	x	x	-	x
Ryssland	x	x	-	x	x
Schweiz	x	x	x	x	x
Slovakien	x	x	x	-	x
Slovenien	x	x	x	-	x
Spanien	x	x	x	x	x
Storbritannien	x	x	x	x	x
Sverige	x	x	x	x	x
Sydafrika	x	x	-	x	x
Tjeckien	x	x	x	x	x
Turkiet	x	x	x	x	x
Tyskland	x	x	x	x	x
Ukraina	x	x	x	x	x
Ungern	x	x	x	x	x
USA	x	x	x	x	x
Vitryssland	x	x	-	-	-
Österrike	x	x	x	x	x
TOTALT	38	47	40	34	41

Europeiska kommissionen deltar som medlem i Australiengruppen samt som observatör i Nuclear Suppliers Group och Zangerkommitten.

Tabell 7. Beviljade globala tillstånd för permanent export år 2012

Region/land	Civil slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produktkategori	Produkt	EUF	Regim
Samtliga länder med undantag av embargoländer/sanktionsländer	30	5A002, 5D002, 5B002, 3A001, 3A002, 2B352	Telekomprodukter, elektroniska komponenter, informationssäkerhet, filter	428/2009	AG,WA
Flera länder med undantag av embargoländer/sanktionsländer	6	5A002, 5D002, 6A003	Telekomprodukter, IR-kameror	428/2009	WA
Bosnien & Hercegovina	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Brasilien	2	3A001, 3A002, 5A001, 5A002	Elektroniska komponenter, informationssäkerhet	428/2009	WA
Elfenbenskusten	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Folkrepubliken Kina	16	2B350, 3A001, 3A002, 5A001, 5A002, 5D002, 7A002	Telekomprodukter, informationssäkerhet, värmväxlare (plattor), IR-kameror	428/2009	AG, WA
Indien	3	3A001, 3A002, 5A001, 5A002	Elektroniska komponenter, informationssäkerhet	428/2009	WA
Irak	1	5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Kosovo	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Kroatien	1	2A101	Tillverkningsutrustning	428/2009	MTCR
Liberia	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Libyen	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA

Region/land	Civil slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produktkategori	Produkt	EUF	Regim
Malaysia	6	3A001, 3A002, 5A001, 5A002	Elektroniska komponenter, informationssäkerhet	428/2009	WA
Mexiko	2	3A001, 3A002, 5A001, 5A002	Elektroniska komponenter, informationssäkerhet	428/2009	WA
Republiken Korea	4	2B350, 3E001,	Värmeväxlare (plattor), teknik	428/2009	AG, WA
Rwanda	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Ryska Federationen (Ryssland)	1	9E003	Teknik	428/2009	WA
Singapore	2	5D002, 3A001, 3A002, 5A001, 5A002	Elektroniska komponenter, informationssäkerhet	428/2009	WA
Sydafrika	1	5D002	Informationssäkerhet	428/2009	WA
Sydsudan	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA

Tabell 8. Beviljade individuella tillstånd för permanent export år 2012

Skr. 2012/13:114
Bilaga 2

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
Afganistan	1	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Angola	2	2B350,6A003	Värmeväxlarplåt, kamerasytem	428/2009	AG, WA					
Arabrepubliken Syrien	3	5A002,5D002, 1A004	Telekomprodukter, skyddsmasker	428/2009	WA					
Argentina	9	5A002,5D002, 5E002,2B352	Telekomprodukter, B-filter, informations-säkerhet	428/2009	AG, WA					
Armenien	1	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Azerbajdzjan	9	5A002,5D002, 2B350	Telekomprodukter, värmeväxlarplåt	428/2009	WA, AG					
Bahrain						3	5A002, 5D002, 2B350	Telekomprodukter värmeväxlarplåt	428/2009	WA, AG
Bangladesh	1	2B352	B-filter	428/2009	AG					
Bosnien & Hercegovina	4	5A002,5D002	Telekomprodukter, informationssäkerhet	428/2009	WA					
Brasilien	50	5A002,5D002, 1C010,1C240, 2B350,6A003,	Pumpar, ventiler, värmeväxlarplåt, telekomprodukter,	428/2009	AG, NSG, WA					

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
		9A012	B-filter, kolfiberväv, cellreaktorer							
Chile	6	1C010,1C350, 2B350,2B351, 6A003	Analysystem, fluorvätesyra, kolfiberväv, IR-kameror, ventiler	428/2009	AG, WA					
Colombia	4	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Costa Rica	1	2B350	Reservdelar till mejeriutrustning	428/2009	AG					
Demokratiska Republiken Kongo	3	5A002,5D002, 6A003	Telekomprodukter, värmekamera	428/2009	WA					
Dominikanska republiken	1	5A002	Datanätverk	428/2009	WA					
Ecuador	2	5A002, 5D002	Telekomprodukter, styrsystem	428/2009	WA					
Egypten	11	2B352,6A003, 9A012,9D004, 5D002,6A003	IR-kameror, B-filter, informationssäkerhet	428/2009	AG, WA	3	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Elfenbenskusten	1	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Filippinerna	3	3A001,2B350, 5A002		428/2009	AG, WA					

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUf	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUf	Regim
Folk-republiken Kina	116	1C010,2B104, 2B230,2B350, 2B352, 3A002, 5A002, 6A003	Telekomprodukter, B-filter, Isostatpressar, IR-kameror, pumpar, informationssäkerhet, kolfiberväv, ventiler, nickelpulver, mätutrustning, värmeväxlarplåt	428/2009	AG, NSG, WA	2	6A003	IR-kameror	428/2009	WA
Förenade Arabemiraten	7	2B350,2B352, 5A002,6A003	Telekomprodukter, värmeväxlarplåt	428/2009	AG, WA	1	5D002	Telekom-produkter	428/2009	WA
Ghana	1	5A002	Data/telekom-produkter	428/2009	WA					
Guatemala	1	2B104	Livsmedelspress	428/2009	MTCR					
Hongkong, Kina	11	2B350,3A001, 5A002,5D002, 6A003		428/2009	AG, WA					
Indien	49	1C240,2B350, 2B352,3C005, 5A002,5D002, 6A003, 5D002	Värmeväxlare (plattor/plåt), B-filter, IR-kameror	428/2009	AG, NSG, WA	1	5A002, 5D002	Telekom-produkter	428/2009	WA
Indonesien	21	2B231,2B350, 3B350,5D002	Ventiler, värmeväxlare, informations-säkerhet	428/2009	AG, NSG, WA					

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
Irak	7	Catch all, 1A004,2B352, 5A002,5D002	Telekomprodukter, IR-kameror, pumpar, mätutrustning	428/2009	AG,WA					
Iran	139	III.A1.003, III.A2.009, III.A2.010, III.A1.003	Reservdelar till mejeritrustning, pumpar, mätsystem	267/2012	Sanktioner					
Iran	3	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Israel	36	2B350,2B352, 3A001,3A002, 5A002,6A002	Telekomprodukter, IR-kameror, B-filter, värmepump	428/2009	AG, WA					
Jordanien						5	5A002, 5D002, 6A003	Telekomprodukter IR-kamera	428/2009	WA
Kenya	6	2B350,5A002, 5D002	Telekomprodukter, reservdelar till mejeritrustning	428/2009	AG, WA					
Kosovo	4	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Kroatien	3	2A001,2B350, 5A002,5D002	Reservdel till mejeritrustning, telekomprodukter	428/2009	WA					

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUf	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUf	Regim
Kuwait						1	5A002, 5D002	Telekom-produkter	428/2009	WA
Libanon	8	2B350,5A002, 5D002	Telekomprodukter, plattor till värmeväxlare	428/2009	AG, WA					
Libyen	3	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Malaysia	26	2B350,3A001, 5A002,5D002	Telekomprodukter, elektroniska komponenter, informations-säkerhet, pumpar	428/2009	AG, WA					
Maldiverna	1	2B350	Värmeväxlarplåt	428/2009	AG					
Marocko	1	6A008	System för sjö- och landkartering	428/2009	WA					
Mexico	14	2B204,2B352, 5A002,5D002, 6A003	Livsmedelspress, telekomprodukter, IR-kameror	428/2009	AG, NSG, WA					
Mocambique	1	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Montenegro						1	5A002, 5D002	Telekom-produkter	428/2009	WA
Nederländska Antillerna	2	5A002,5D002	Data/telekom-produkter	428/2009	WA					
Nigeria	2	2B350	Värmeväxlarplåt	428/2009	AG					

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
Oman	3	1C010,2B350	Reservdelar, kolfiberväv, värmeväxlare	428/2009	AG, WA	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Pakistan	8	1C010,5A002, 5D002	Telekomprodukter, kolfiberväv	428/2009	WA	1	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Peru	1	6A003	IR-kamera	428/2009	WA					
Qatar	13	2B350,5A002, 5D002	Telekomprodukter, värmeväxlare (plåt/plattor)	428/2009	WA	1	5A002, 5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA
Republiken Korea	33	2B350,2B352, 5A002,5D002, 6A003,9A012	Värmeväxlare, membranpumpar, telekomprodukter, IR-kameror	428/2009	WA	7	5A002, 5D002, 6A003, 6A008	Telekomprodukter, IR-kameror, magnetroner	428/2009	WA
Rwanda	2	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Ryska Federationen (Ryssland)	44	1C011,1B001, 2B001,2B204, 2B350,2B352, 3A001, 5A002,5D002, 6A002,6A003, 9A012,9A117	Telekomprodukter, informationssäkerhet, värmeväxlarplåt, titanpulver, kamerasystem	428/2009	AG, NSG, WA					
Saudiarabien	9	2B350,5A002	Värmeväxlarplåt,	428/2009	AG,	5	5A002,	Telekom-	428/2009	WA

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
			titanpulver, IR-kamemor, telekomprodukter		WA		5D002	produkter		
Serbien	6	2B001,5A002,5D002	Tillverkningsutrustning, telekomprodukter	428/2009	WA					
Sierra Leone	3	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Singapore	21	2B350,5A002,5D002,6A008,7A002,9D004	Telekomprodukter, värmväxlarplåt, B-filter, utvärderingsutrustning	428/2009	AG, WA					
Sudan	6	5A002,5D002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Sydafrika	17	2B350,3A001,6A003,5A002,5D002	Telekomprodukter, informationssäkerhet, ventiler, kamerasystem, pumpar, elektroniska komponenter	428/2009	AG, WA					
Sydsudan	2	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Taiwan	34	1C010,2B350,2B352,2B104,3A001,5A002	Livsmedelspress, membranpumpar, värmväxlare, kolfiberväv, telekomprodukter	428/2009	AG, MTCR					
Thailand	25	2B230,2B350,	Värmväxlarplåt,	428/2009	AG,	4	5A002,	Telekom-	428/2009	WA

Region/land	Civil slutanvändning					Militär slutanvändning				
	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim	Antal tillstånd	Produkt-kategori	Produkt	EUF	Regim
		3A001,5A002, 5D002	telekomprodukter		NSG, WA		5D002	produkter		
Turkiet	21	2D002,2B350, 2B001,1C010, 3A001,5A002, 5D002, 6A003	Programvara, kolfiberväv, plattvärmeväxlarplåt, telekomprodukter, IR-kameror	428/2009	AG, WA					
Turkmenistan	1	2B350	Pumpar	428/2009	AG					
Uganda	1	5A002	Data/telekomprodukter	428/2009	WA					
Ukraina	8	2B350,5A002, 5D002	Värmeväxlarplåt, data/telekomprodukter	428/2009	AG/WA					
Uzbekistan	2	2B350,5A002, 5D002	Värmäxlarplåt, telekomprodukter	428/2009	AG, WA					
Venezuela	2	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA					
Vietnam	4	2B350,2B352, 5A002	Värmeväxlarplåt, B-filter, telekomprodukter	428/2009	AG, WA					
Zambia	1	5A002	Mätsystem	428/2009	WA					
Zimbabwe	1	5A002	Telekomprodukter	428/2009	WA					

Regelverk i urval

Lagen om krigsmateriel

Tillverkning och utförelse av krigsmateriel regleras genom lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel. Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 1993.

Lagen om krigsmateriel föreskriver att krigsmateriel inte får tillverkas utan tillstånd. Med utlandssamverkan förstås exportförsäljning eller annat tillhandahållande (bl.a. överlåtelse eller förmedling) av krigsmateriel. Vidare omfattar begreppet upplåtelse eller överlåtelse av tillverkningsrättigheter, avtal med någon i utlandet om att gemensamt med denne eller för dennes räkning tillhandahålla tekniskt bistånd till någon i utlandet, utveckla krigsmateriel eller metod för framställning av sådan materiel eller om att gemensamt tillverka krigsmateriel. Slutligen krävs tillstånd, med vissa undantag, för att bedriva militärt inriktad utbildning.

I rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av produkter och teknik med dubbla användningsområden finns i vissa fall krav på exporttillstånd för produkter som inte ingår i begreppet krigsmateriel, men som hör samman med exporterad krigsmateriel.

Svenska riktlinjer för krigsmaterielexport och annan utlandssamverkan

Enligt 1 § andra stycket lagen (1992:1300) om krigsmateriel får tillstånd enligt lagen lämnas endast om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. De närmare principerna för prövningen har lagts fast i regeringens praxis och har kommit till uttryck i regeringens riktlinjer för krigsmaterielexport och annan utlandssamverkan som riksdagen godkänt (jfr prop. 1991/92:174 s. 41 f., prop. 1995/96:31 s. 23 f. och bet. 1992/93:UU1). Se riktlinjerna i fulltext nedan.

Övergripande kriterier och bedömningskriterier

Riktlinjerna uttolkas med brett parlamentariskt stöd och är vägledande för ISP vid prövningen av ärenden om tillstånd enligt lagen och förordningen om krigsmateriel.

EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport tillämpas parallellt med de svenska riktlinjerna.

Riktlinjerna är försedda med två övergripande kriterier för när tillstånd enligt lagen kan lämnas, nämligen dels att utlandssamverkan behövs för att tillgodose det svenska försvarets behov av materiel eller kunnande eller i övrigt är säkerhetspolitiskt önskvärd, dels att samverkan inte står i strid med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik. Dessa övergripande kriterier kan anses utgöra en precisering av 1 § andra stycket lagen om krigsmateriel.

I riktlinjerna preciseras också de faktorer som bör beaktas i samband med prövningen av ett enskilt ärende. Ett grundkrav är att alla för ärendet betydelsefulla omständigheter ska beaktas, oavsett om de uttryckligen

anges i riktlinjerna eller ej. Dessa bedömningskriterier tillämpas också på samverkan med person eller företag i utlandet avseende utveckling eller tillverkning av krigsmateriel.

Skr. 2012/13:114
Bilaga 3

Riktlinjerna framhåller särskilt den vikt som vid den utrikespolitiska bedömningen av varje utförelse ska fästas vid respekten för mänskliga rättigheter i mottagarlandet. Situationen i mottagarlandet vad gäller mänskliga rättigheter ska alltid vägas in, även i de fall då det är fråga om materiel som i sig inte kan användas för att kränka mänskliga rättigheter.

Ovillkorliga hinder för export

Riktlinjerna anger tre typer av ovillkorliga hinder som, om de inträffar, anses omöjliggöra export. De tre är; beslut av FN:s säkerhetsråd, internationella överenskommelser som Sverige biträtt (t.ex. EU-sanktioner) samt exportstopp som påbjuds enligt de folkrättsliga reglerna om export från neutral stat under krig.

Krigsmateriel för strid och övrig krigsmateriel

Krigsmaterielbegreppet breddades år 1993 till att även omfatta viss materiel med civil eller delvis civil användning. Utvidgningen av begreppet ledde till att export som tidigare varit oreglerad kom att bli föremål för politisk prövning och inkluderas i krigsmaterielexport-statistiken. Breddningen åtföljdes av en indelning av krigsmateriel i två kategorier för vilka uppställts delvis olika riktlinjer för utförelse.

För kategorin krigsmateriel för strid (KS) gäller att tillstånd till export inte bör ges till en stat som befinner sig i väpnad konflikt med annan stat, en stat som är invecklad i internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller en stat som har inre väpnade oroligheter. Ett tillstånd bör återkallas om den mottagande staten kommer i väpnad konflikt eller inre väpnade oroligheter. Ett återkallande av tillstånd kan emellertid underlåtas om det är förenligt med folkrätten och målen och principerna för den svenska utrikespolitiken. Utförelsetillstånd bör heller inte ges till en stat där det förekommer omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Detta är samma krav som tillämpades före år 1993, med den skillnaden att förekomsten av kränkningar av de mänskliga rättigheterna tidigare endast behövde beaktas om materielen i sig kunde användas för att kränka de mänskliga rättigheterna. För utförelse av övrig krigsmateriel (ÖK), som i stor utsträckning omfattar produkter som före år 1993 inte betraktades som krigsmateriel (exempelvis spaningsradaranläggningar eller simulatorer för utbildningsändamål), gäller att utförelsetillstånd bör beviljas till länder som inte befinner sig i väpnad konflikt med någon annan stat, som inte har inre väpnade oroligheter eller där det inte förekommer omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter. Risk för väpnad konflikt utgör således inte ett särskilt kriterium i bedömningen avseende utförelse av övrig krigsmateriel.

De skilda riktlinjerna för krigsmateriel för strid respektive övrig krigsmateriel innebär att en större länderkrets kan komma i fråga som mottagare av övrig krigsmateriel, dvs. icke förstörelsebringande materiel, än för krigsmateriel för strid.

Följdleveranser och ”svensk identitet”

När det gäller följdleveranser anger riktlinjerna att "tillstånd bör ges till utförsel av reservdelar till tidigare, med vederbörligt tillstånd exporterad krigsmateriel, om inte ovillkorligt hinder möter. Detsamma bör gälla andra leveranser, t.ex. av ammunition, som har samband med tidigare utförsel eller där det annars vore oskäligt att inte ge tillstånd".

När det gäller samarbete med utländsk part gäller att export till tredje land bör bedömas i enlighet med de svenska riktlinjerna om produkten har övervägande svensk identitet. Om produkten har övervägande utländsk identitet, eller om det föreligger ett starkt svenskt försvarspolitiskt intresse av samarbetet, kan samarbetslandets regler om utförsel tillämpas.

De svenska riktlinjerna i fulltext

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel, eller till annan samverkan med någon i utlandet avseende krigsmateriel, bör medges endast om sådan utförsel eller samverkan

1. bedömas erforderlig för att tillgodose det svenska försvarets behov av materiel eller kunnande eller i övrigt är säkerhetspolitiskt önskvärd, samt
2. inte står i strid med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik.

Vid prövningen av ett tillståndsärende ankommer det på ISP att göra en totalbedömning av alla för ärendet betydelsefulla omständigheter med utgångspunkt från de nyss angivna grundläggande principerna.

Utrikespolitiska hinder föreligger inte i fråga om samverkan med eller export till de nordiska länderna och de traditionellt neutrala länderna i Europa. Samverkan med dessa länder får i princip anses stå i överensstämmelse med Sveriges säkerhetspolitik. I takt med att samarbetet med övriga länder inom de Europeiska Gemenskaperna byggs ut, bör samma principer för utlandssamverkan och export tillämpas i fråga om dessa länder.

Tillstånd får endast avse stat, statlig myndighet eller av staten auktoriserad mottagare; vidare bör vid utförsel av materiel ett slutanvändarintyg eller ett intyg om egen tillverkning (bearbetningsintyg) föreligga. En stat som trots åtagande gentemot den svenska regeringen har tillåtit eller underlåtit att förhindra vidareexport av svensk krigsmateriel ska i princip inte komma i fråga som mottagare av sådan materiel från Sverige så länge omständigheterna kvarstår.

Tillstånd till utförsel eller annan utlandssamverkan enligt krigsmateriellagen ska inte beviljas om det skulle strida mot internationell överenskommelse som Sverige har biträtt, mot beslut av FN:s säkerhetsråd eller mot folkrättsliga regler om export från neutral stat under krig (ovillkorliga hinder).

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel, eller annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel, bör inte lämnas om det avser stat där omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer. Respekt för mänskliga rättigheter är ett centralt villkor för att tillstånd ska beviljas.

Tillstånd till utförsel av krigsmateriel för strid, eller till annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel för strid eller övrig krigsmateriel, bör inte beviljas om det avser stat som befinner sig i väpnad konflikt med annan stat, oavsett om krigsförklaring har avgetts eller ej, stat som är

invecklad i internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller stat som har inre väpnade oroligheter.

Tillstånd bör ges till utförsel av materiel som klassificerats som övrig krigsmateriel, förutsatt att mottagarlandet inte befinner sig i väpnad konflikt med annan stat eller har inre väpnade oroligheter, eller det i landet förekommer omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter och om inte ovillkorligt hinder möter.

Ett meddelat tillstånd till utförsel bör återkallas, förutom vid ovillkorliga exporthinder, om den mottagande staten kommer i väpnad konflikt med annan stat eller får inre väpnade oroligheter. Undantagsvis bör, i de två senare fallen, återkallande av tillstånd kunna underlåtas om det är förenligt med de folkrättsliga reglerna och med principerna och målen för Sveriges utrikespolitik.

Tillstånd bör ges till utförsel av reservdelar till tidigare, med vederbörligt tillstånd exporterad krigsmateriel, om inte ovillkorligt hinder möter. Detsamma bör gälla andra leveranser, t.ex. av ammunition, som har samband med tidigare utförsel eller där det annars vore oskäligt att inte ge tillstånd.

Vad särskilt angår avtal med utländsk part om gemensam utveckling eller tillverkning av krigsmateriel ska tillståndsbedömningen utgå från de angivna grundläggande kriterierna. Utförsel till samarbetslandet, som följer av avtalet, bör medges om inte ovillkorligt hinder uppstår. Om ett samarbetsavtal med utländsk part förutsätter export från samarbetslandet till tredje land bör fråga om sådan export, i den mån slutprodukten i fråga har en övervägande svensk identitet, bedömas i enlighet med riktlinjerna för sådan export från Sverige.

Beträffande materiel som har övervägande utländsk identitet bör export från samarbetslandet till tredje land medges inom ramen för samarbetslandets exportregler. Föreligger ett starkt svenskt försvarspolitiskt intresse av att samarbetet kommer till stånd, och det är en förutsättning från samarbetspartnerns sida att viss utförsel får ske från samarbetslandet kan efter omständigheterna export till tredje land även i övrigt medges inom ramen för samarbetslandets exportregler.

När det gäller mer omfattande och för Sverige viktigare utlandssamverkan på krigsmaterielområdet bör en regeringsöverenskommelse träffas mellan Sverige och samverkanslandet. Innan överenskommelser av detta slag ingås, bör utrikesnämnden höras.

Rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av produkter och teknik med dubbla användningsområden

Gemensam EU-lagstiftning

Rådet antog år 2009 rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden (omarbetning). Förordningen trädde i kraft den 27 augusti 2009 och ersatte en EU förordning från år 2000, rådets förordning (EG) nr 1334/2000. Till skillnad från de multilaterala exportkontrollregimerna är förordningen juridiskt bindande för Sverige, liksom för alla andra EU-stater. Syftet är att så långt

möjligt etablera fri rörlighet för kontrollerade produkter inom den inre marknaden samtidigt som de olika nationella systemen för kontroll av export till tredjeland stärks och harmoniseras.

Förordningen förenar medlemsstaternas åtaganden inom ramen för de multilaterala exportkontrollregimerna med friast möjliga rörlighet av varor inom den inre marknaden. Utvecklingen inom regimerna beaktas genom återkommande ändringar och uppdateringar av produktlistorna till förordningen. Förordningens medföljande bilagor beslutas inom ramen för gemenskapssamarbetet i första pelaren, vilket innebär att de får direkt verkan på det nationella planet. Bilagorna ska enligt förordningen uppdateras varje år.

Bedömningen i tillståndsärenden har underlättats genom att förordningen inkluderar gemensamma kriterier som medlemsstaterna har att beakta vid sin prövning. Tillstånd beviljas dock nationellt, se nedan. Vidare finns ett generellt gemenskapstillstånd för export av vissa produkter till vissa angivna tredjeländer. Denna tillståndstyp har förenklat arbetet för de exporterande företagen genom att ett och samma tillstånd kan återopas oavsett var utförseln från EU äger rum. Detta har även lett till en ökad samsyn inom EU när det gäller denna typ av export.

Svensk lagstiftning

I Sverige kompletteras EU-förordningen av lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, samt förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Båda författningarna trädde i kraft den 1 januari 2001.

Till skillnad från vad som gäller för krigsmateriellagstiftningen, där utförseltillstånd utgör undantag från ett generellt exportförbud, är förhållandet det omvända under regelverket för kontroll av produkter med dubbla användningsområden. Här är utgångspunkten att utförseltillstånd ska ges såvida det inte strider mot utrikes- eller säkerhetsintressen såsom dessa beskrivs i EU-förordningen.

För export, överföring och tillhandahållande av förmedlingstjänster av produkter med dubbla användningsområden krävs det tillstånd. Tillståndsgivande myndighet är ISP. När det gäller kärnämnen och material m.m. i kategori 0 i bilaga I till EU-förordningen är det emellertid SSM som meddelar tillstånd.

Lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd saknar liksom sin föregångare särskilda bestämmelser om möjligheten att få förhandsbesked om huruvida ett utförseltillstånd kommer att ges vid en eventuell export av produkter med dubbla användningsområden till en specifik destination. En praxis har emellertid utvecklats med innebörden att ISP ger företag förhandsbesked.

Generalklausulen – en uppsamlingsbestämmelse (*catch-all*)

Enligt artikel 4 i rådets förordning (EG) nr 428/2009 kan tillstånd krävas för export av produkter som inte är angivna i bilagorna till rådsförordningen (s.k. icke-listade produkter) om exportören har informerats av svenska myndigheter att produkten helt eller delvis är eller kan vara avsedd att

användas i samband med produktion m.m. av massförstörelsevapen eller missiler som är kapabla att bära sådana vapen. Generalklausulen har tillkommit som en uppsamlingsbestämmelse för att se till att syftet med regleringen inte kringgås på grund av att produktlistorna sällan kan vara heltäckande med anledning av den snabba teknologiska utvecklingen.

För att generalklausulen ska vara tillämplig krävs att exportören har blivit informerad av svenska myndigheter om produktens användningsområde. Exportören är emellertid även skyldig att upplysa svenska myndigheter om exportören är medveten om att en produkt helt eller delvis är avsedd för sådan användning som regleras i förordningens artikel 4.1—4.3 i EU-förordningen. ISP eller SSM ska då avgöra om tillstånd ska krävas för exporten.

Generalklausulen innefattar även särskilda krav på tillstånd i vissa fall för export relaterad till militär slutanvändning eller krigsmateriel, eller för export av icke-listade produkter som är eller kan vara avsedda för militär slutanvändning i ett land som omfattas av ett FN-, EU- eller OSSE-embargo, samt för icke-listade produkter som är, eller kan vara, avsedda att användas som delar eller som komponenter till krigsmateriel som olovligen har exporterats.

Förklaringar

Avslag (denial). Ett negativt myndighetsbeslut när någon ansöker om tillstånd till export av krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden till ett visst land. En medlem i en multilateral exportkontrollregim förväntas informera de övriga medlemmarna om det negativa beslutet. Enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 ska de behöriga myndigheterna i EU-staterna informera varandra och kommissionen om avslag.

Exportkontrollregimer. Zanggerkommittéen (ZC), Nuclear Suppliers Group (NSG), Australiengruppen (AG), Wassenaararrangemanget (WA) samt Missilteknologikontrollregimen (MTCR). Syftet med dessa multilaterala regimer är att de ska identifiera varor och teknologier som bör underställas exportkontroll, harmonisera exportkontrollen och utbyta information om spridningsrisker samt främja icke-spridning i kontakter med länder utanför regimerna.

Generalklausulen (catch-all). Begreppet avser möjligheten till exportkontroll av sådana produkter med dubbla användningsområden som inte finns upptagna på kontrollistorna. En exportör ska underrätta exportkontrollmyndigheten om myndigheten informerat denne om att den produkt som man vill exportera kan vara avsedd för produktion m.m. av massförstörelsevapen. Myndigheten beslutar om det är lämpligt att kräva tillstånd för exporten. Detsamma gäller om exportören känner till att produkten är avsedd för produktion m.m. av sådana vapen.

Icke-spridning. Åtgärder som nationellt och på det internationella planet vidtas för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen. Främst har detta tagit sig uttryck i internationella avtal samt genom samverkan i flera exportkontrollregimer.

Immateriella överföringar. Överföring av programvara eller teknik, med hjälp av elektroniska medier samt från person till person från ett land till ett annat.

Massförstörelsevapen. Kärnvapen samt biologiska och kemiska vapen. Även vissa vapenbärare som exempelvis ballistiska missiler med lång räckvidd samt kryssningsmissiler inkluderas i icke-spridningsarbetet rörande massförstörelsevapen.

No-undercut. Då ett avslag utfärdats förväntas de övriga medlemmarna inom den berörda multilaterala exportkontrollregimen konsultera den stat som har utfärdat avslaget om de avser att besluta om utförseltillstånd för en motsvarande transaktion. Syftet med detta är att motverka att den förvägrade köparen vänder sig till ett annat land samt att undvika konkurrenssnedvridande effekter av olika länders exportkontroll. Enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 ska de behöriga myndigheterna i EU-staterna informera varandra och kommissionen om avslag.

Outreach. Informationsverksamhet och stöd till stater, myndigheter, företag m.fl. i exportkontrollsammanhang.

Skr. 2012/13:114
Bilaga 4

Utförseltillstånd. Enligt 6 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel får krigsmateriel inte föras ut ur landet utan tillstånd, om inte annat följer av lagen eller annan författning. Ett företag ansöker om utförseltillstånd för det belopp som i ett kontrakt överenskommits med ett visst land. Leveransen pågår sedan oftast under flera år och inleds sällan det år som kontraktet har slutits. Utförseltillstånd är därför inte detsamma som en faktisk leverans utan visar endast hur stora order avseende kontrollerade produkter som svenska företag fått på den internationella marknaden ett visst år.

Förkortningar

AG	Australiengruppen
ASD	AeroSpace and Defense Industries Association of Europe
ATT	Arms Trade Treaty
BTWC	The Biological and Toxic Weapons Convention
CBW	Chemical and Biological Weapons (Kemiska och biologiska vapen)
CDI	Commitment to Development Index
COARM	Council Working Group on Conventional Arms Export
COCOM	Coordinating Committee on Multilateral exports Controls
CONOP	Council Working Group on Non-Proliferation
CWC	Chemical Weapons Convention
EDA	European Defence Agency
EG	Europeiska gemenskapen
EKR	Exportkontrollrådet
EU	Europeiska Unionen
EUF	Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt
FA	Framework agreement
FMV	Försvarets materielverk
FN	Förenta Nationerna
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
FRA	Försvarets radioanstalt
GTRI	Global Threat Reduction Initiative
GUSP	EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik
IAEA	Internationella atomenergiorganet
ICT	Intra-Community Transfer Directive
ISP	Inspektionen för strategiska produkter
KS	Krigsmateriel för strid
LoI	Letter of Intent
MANPADS	Man-Portable Air Defense Systems
ML	Militär lista
Must	Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten
Nato	North Atlantic Treaty Organization
NETTEM	New and Evolving Technologies Technical Experts Meeting
NGO	Non-governmental organization
NL	Nationella tillägg i förekommande fall
NPT	Non-proliferation treaty
NSG	Nuclear Suppliers Group
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa
PDA	Produkter med dubbla användningsområden
PGU	Politik för global utveckling
PSI	Proliferation Security Initiative
SALW	Small arms and light weapons
SCB	Statistiska centralbyrån
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
SOFF	Säkerhets- och Försvarsföretagen
SSM	Strålsäkerhetsmyndigheten
Säpo	Säkerhetspolisen

SÖ	Sveriges internationella överenskommelser
TI	Transparency International
TVR	Teknisk-vetenskapliga rådet
UNIDIR	United Nations Institute for Disarmament Research
WA	Wassenaararrangemanget
WPDU	Working Party on Dual-Use Goods
ZC	Zanggerkommittén
ÖK	Övrig krigsmateriel

Vägledning till andra källor

Källhänvisning i alfabetisk ordning

Australiengruppen: www.australiagroup.net

Europaparlamentet: www.europarl.europa.eu

Europeiska unionens råd: www.consilium.eu

Europeiska unionen: www.europa.eu

Exportkontrollrådet: www.isp.se/ekr

Förenta Nationerna: www.un.org

International Atomic Energy Agency: www.iaea.org

Inspektionen för strategiska produkter: www.isp.se

Missilteknologikontrollregimen: www.mtcr.info

Nuclear Suppliers Group: www.nuclearsuppliersgroup.org

Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons: www.opcw.org

Organization for Security and Co-operation in Europe: www.osce.org

Stockholm International Peace Research Institute: www.sipri.org

Strålsäkerhetsmyndigheten: www.ssm.se

Sveriges Exportkontrollförening: www.chamber.se/exportcontrol

Utrikesdepartementet: www.ud.se

Wassenaararrangemanget: www.wassenaar.org

Zanggerkommittén: www.zanggercommittee.org

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 mars 2013

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Carlsson, Borg, Billström, Adelson Liljeroth, Björling, Norman, Attefall, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Hatt, Ek, Löf, Enström, Arnholm

Föredragande: statsrådet Björling

Regeringen beslutar skrivelse 2012/13:114 Strategisk exportkontroll 2012 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.